

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
III kwartał 2020**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 107

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Ewa Ratuszny
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

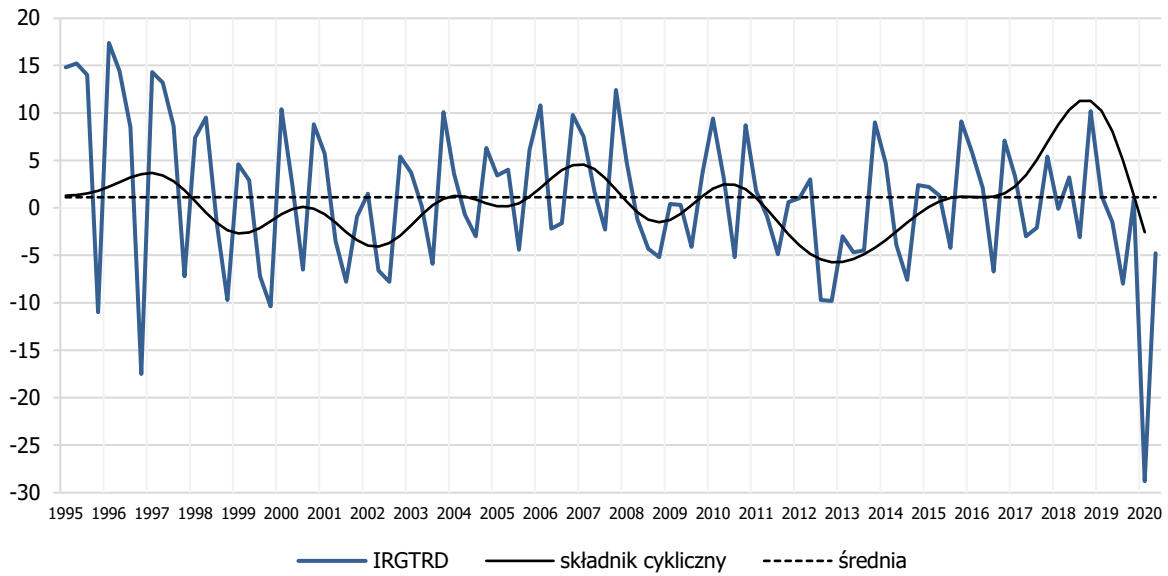
Nr rej. PR 18397

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 107. W badaniu uczestniczyło 98 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie: <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

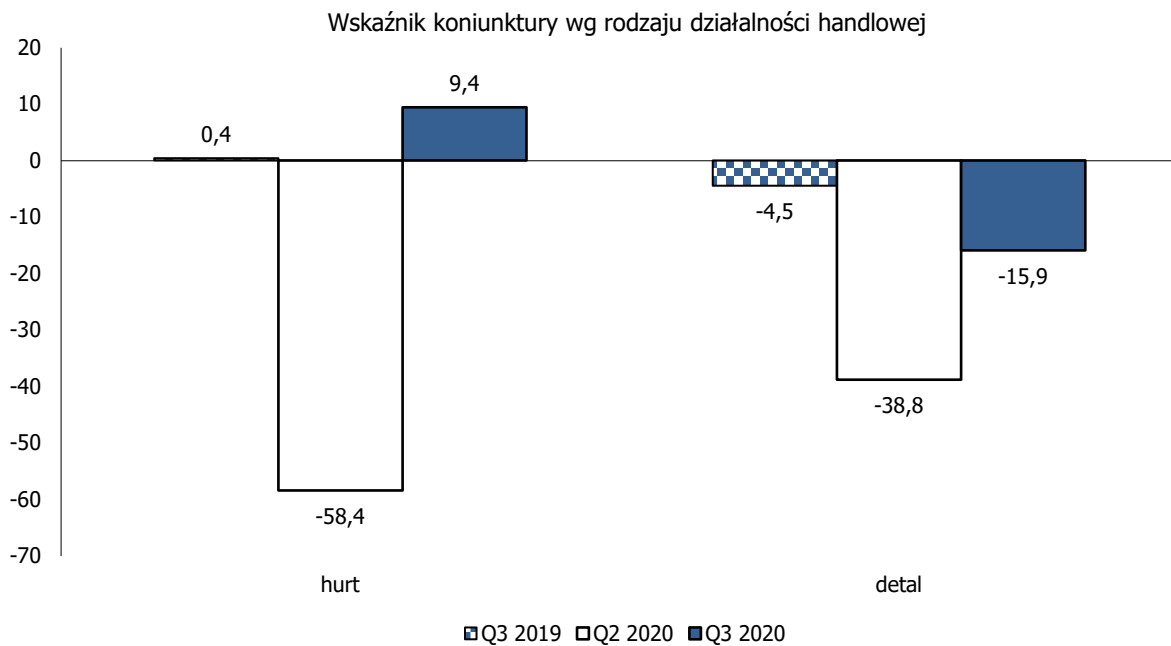
SPIS TREŚCI

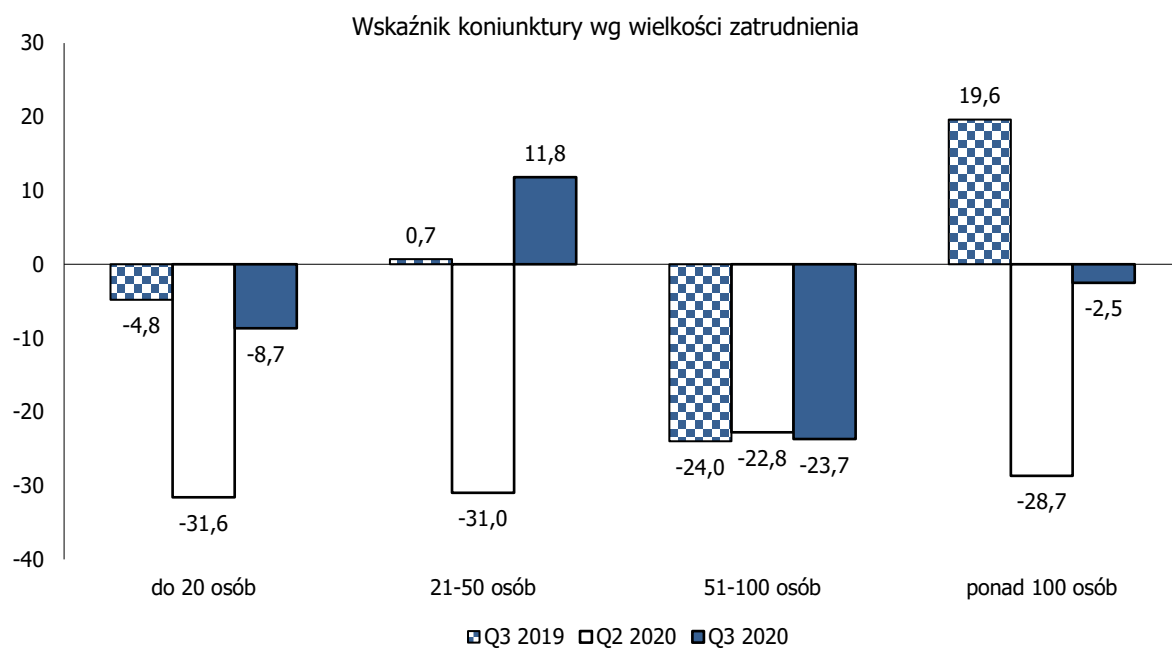
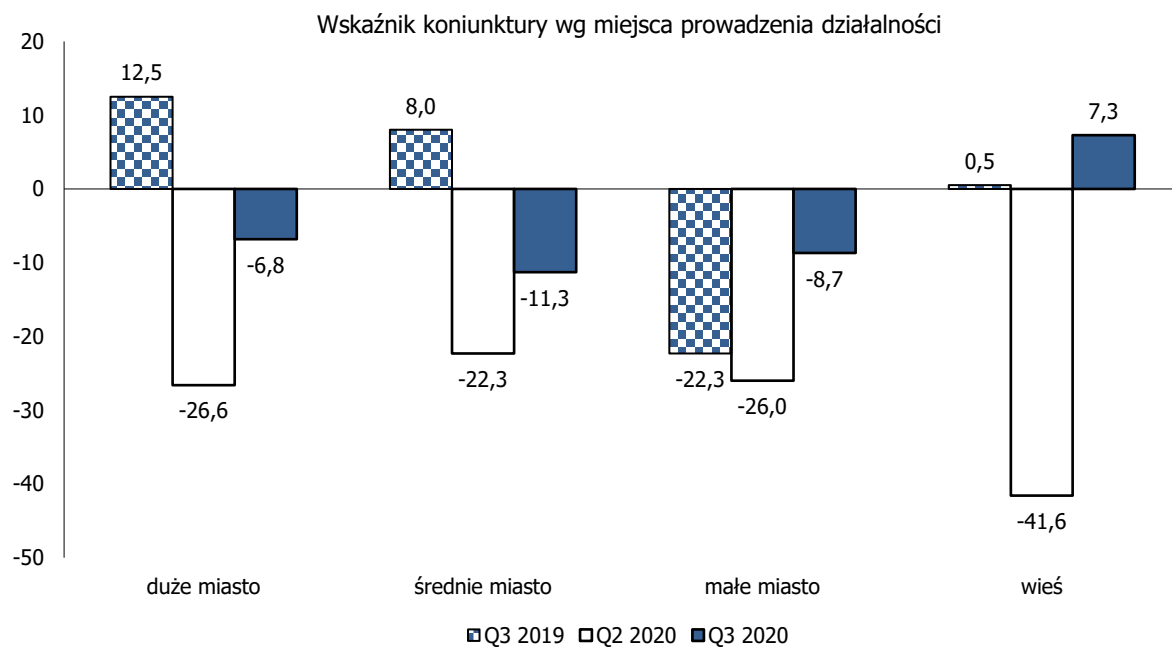
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	-3,7	-18,6	-2,3	-45,8	-11,3
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	1,0	-16,8	-12,6	-38,6	-15,4
3. zapasy - stan	1,9	-11,4	-17,3	1,9	-12,2
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	-1,5	-8,0	0,8	-28,8	-4,8

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w III kwartale 2020 r. poprawiła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zwiększyła się w ciągu kwartału o 24 pkt i obecnie wynosi -4,8 pkt. Obecna wartość jest niższa od średniej dla trzeciego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -0,9 pkt) oraz niższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (-1,5 pkt w III kwartale 2019 r.).

2. Wzrost wartości wskaźnika odnotowano dla większości grup przedsiębiorstw klasyfikowanych wg liczby zatrudnionych; największy, o 42,8 pkt, dla przedsiębiorstw zatrudniających od 21 do 50 osób, a najmniejszy, o 22,9 pkt, dla przedsiębiorstw zatrudniających do 20 osób. Jedynie w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 osób nastąpił niewielki spadek wartości wskaźnika koniunktury w ciągu kwartału (z poziomu -22,8 pkt do -23,7 pkt).

3. Poprawę koniunktury sygnalizują przedsiębiorstwa wszystkich typów działalności. Największy wzrost wartości wskaźnika IRGTRD zanotowano dla zakładów zajmujących się sprzedażą hurtową (z poziomu -58,4 pkt do 9,4 pkt), a najmniejszy, z poziomu -17,9 pkt do 0,9 pkt, dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą półhurtową. W przypadku przedsiębiorstw prowadzących działalność detaliczną, pomimo odnotowanego wzrostu, wskaźnik koniunktury utrzymał wartość ujemną (-15,9 pkt).

4. O poprawie koniunktury informują przedsiębiorstwa bez względu na miejsce prowadzenia działalności. Największy wzrost wartości wskaźnika – z poziomu -41,6 pkt w II kwartale do wysokości 7,3 pkt w III kwartale – odnotowano dla przedsiębiorstw działających na wsiach. Z kolei najmniejszy wzrost zaobserwowano dla przedsiębiorstw z miast średniej wielkości – wartość wskaźnika zwiększyła się w ciągu kwartału o 11 pkt (z poziomu -22,3 pkt w II kwartale do -11,3 pkt w III kwartale).

5. Przedsiębiorstwa handlowe dostrzegają poprawę koniunktury. Poprawiła się zarówno ich sytuacja ogólna jak i finansowa. Zwiększyły się wielkości zakupów produktów krajowych i zagranicznych, zatrudnienia oraz wolumen sprzedawanych towarów. Ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Zmniejszyły się natomiast wielkości zapasów oraz powierzchni magazynowej. Przewidywania przedsiębiorstw dotyczące rozwoju sytuacji w ciągu najbliższych 6 miesięcy są jednak pesymistyczne.

6. Od początku prowadzenia badań koniunktury w handlu przedsiębiorstwa niezmiennie wymieniają trzy czynniki utrudniające rozwój działalności: wysokie koszty zatrudnienia pracowników, silną konkurencję i niedostateczny popyt. Tak też było w III kwartale 2020 r. Odsetki ankietowanych, którzy wskazują te trzy główne bariery, wynoszą odpowiednio: 72,5% (73,4% w II kwartale 2020 r.), 61,8% (52,5% w II kwartale) i 50% (39,7%). Ponadto, rozwój działalności handlowej utrudniają: niedostateczna podaż oraz wysokie koszty oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ogólną sytuację przedsiębiorstw handlowych wzrosła w porównaniu z II kwartałem 2020 r. o 47,1 pkt, osiągając wysokość -9,2 pkt, niższą od poziomu zanotowanego rok wcześniej o 5,2 pkt. Pomimo poprawy przedsiębiorstwa spodziewają się, że ich ogólna sytuacja ekonomiczna w najbliższych miesiącach pogorszy się; wartość salda prognostycznego wynosi -18,5 pkt.

8. Poprawiła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda pozostała jednak ujemna (-7,6 pkt). Jest nieco wyższa od wartości z III kwartału 2019 roku (wówczas -10 pkt). Rozkład odpowiedzi w trzecim kwartale jest następujący: 23,4% badanych przedsiębiorstw uznało, że w stosunku do II kwartału 2020 r. ich sytuacja finansowa poprawiła się, 45,6% ankietowanych stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 31% badanych

odnotowało jej pogorszenie się. Pomimo odczuwanej poprawy przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się pogorszenia się ich sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach (wartość salda prognostycznego równa -17 pkt).

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów spadła względem II kwartału 2020 r. o 14,1 pkt i wynosi obecnie -12,2 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku (wyniosła wówczas 1,9 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 14,5% badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 58,7% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 26,7% ankietowanych poinformowało o spadku wielkości zapasów. Przewidywane jest dalsze obniżenie poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -16,4 pkt.

10. W ciągu ostatniego kwartału nieznacznie zwiększyła się wielkość zakupów od dostawców krajowych. Wartość salda wzrosła z -29,9 pkt do -26,4 pkt. Jest znacznie niższa do wartości zanotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas -3,6 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się, że wielkość zakupów od dostawców krajowych ponownie wzrośnie w najbliższym okresie; wartość salda prognostycznego jest równa -21,4 pkt.

11. Wzrosła również wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych, z poziomu -27,4 pkt do -16,4 pkt. Jest jednak niższa niż w III kwartale 2019 r. (wówczas -2,5 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 7,5% ankietowanych zwiększyło – w porównaniu z II kwartałem 2020 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 68,6% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 23,9% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w kolejnych miesiącach wielkość zakupów od dostawców zagranicznych ponownie wzrośnie; wartość salda prognostycznego wynosi -9,3 pkt.

12. Nieznacznie zwiększyła się wielkość zatrudnienia w handlu. Wartość salda wzrosła z poziomu -23,1 pkt do -19,5 pkt. Jest jednak niższa niż w III kwartale 2019 r. (wówczas -13,9 pkt). Spodziewany jest dalszy wzrost poziomu zatrudnienia w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego równa -15,2 pkt.

13. W 59,6% ankietowanych przedsiębiorstwach handlowych ceny wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2020 r. (z czego w: 21,4% o więcej procent, 23,7% o tyle samo procent i 14,5% o mniej procent), w 34,1% ceny nie zmieniły się, a w 6,4% obniżyły się. Uczestnicy badania spodziewają się dalszego wzrostu cen w następnych miesiącach.

14. Zwiększył się wolumen sprzedawanych towarów. Wartość salda wzrosła o 13,8 pkt i obecnie wynosi -23,6 pkt (tj. o 13,7 pkt mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego). Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 20,1% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w III kwartale 2020 r. względem II kwartału 2020 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 36,2% wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast 43,7% ankietowanych odnotowało jego obniżenie. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy wzrost poziomu sprzedaży w najbliższym półroczu (wartość salda prognostycznego wynosi -11,3 pkt).

15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej obniżyła się w ciągu kwartału z -3,2 pkt do -8,2 pkt. Jest również niższa (o 1,9 pkt) niż rok wcześniej. Prognozy są jednak optymistyczne (wartość salda przewidywań wynosi 2,9 pkt).

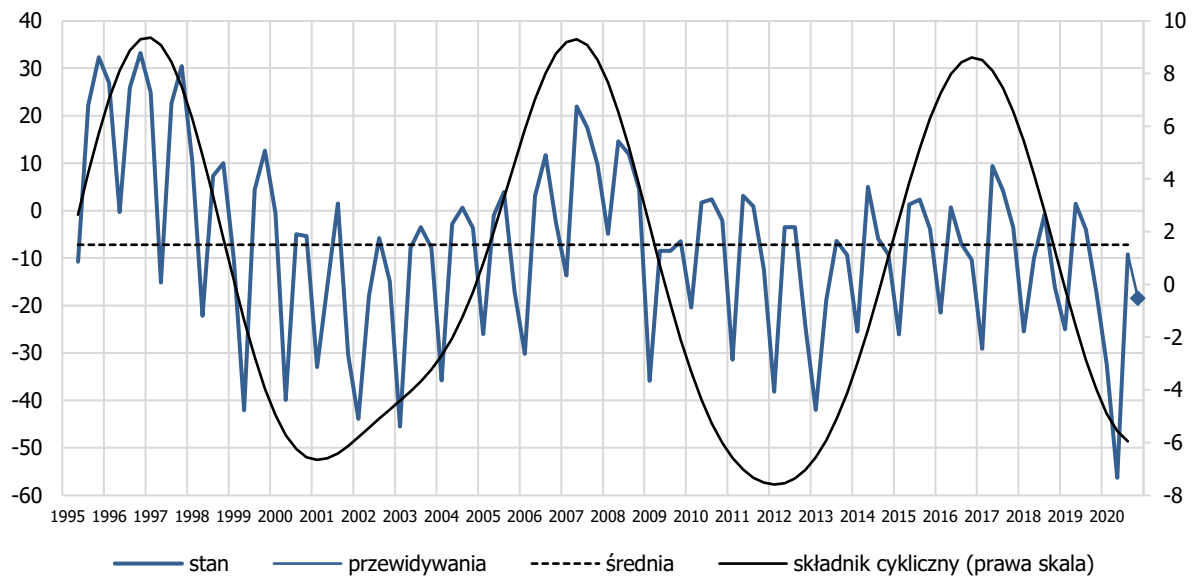
16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w III kwartale 2020 r. została przez nie oceniona jako dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi 8,2 pkt i jest wyższa od dziesięcioletniej średniej (6,4 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 22,9% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 62,4% za średnią, natomiast 14,7% za słabą.

Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się jednak pogorszenia się ich ogólnej sytuacji w nadchodzącym półroczu; wartość salda prognostycznego jest równa -10,7 pkt.

17. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji na rynku zmniejszyła się o 2,0 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 13,8 pkt. Jest on niższy od wartości odnotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas 30,5 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 16,1% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w III kwartale 2020 r. względem II kwartału 2020 r. konkurencja dla nich wzrosła, 81,6% nie zauważyło zmiany, zaś 2,3% odnotowało jej spadek. Przedsiębiorstwa spodziewają się utrzymania się w najbliższych miesiącach zagrożenia konkurencyjnego na zbliżonym poziomie.

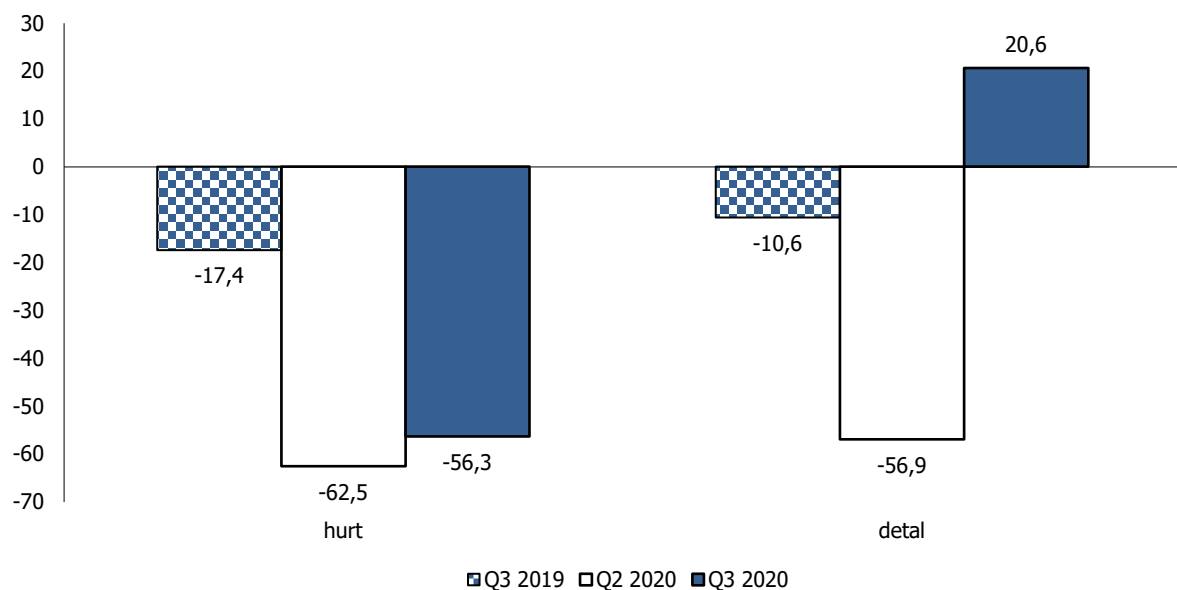
2. Wyniki szczegółowe

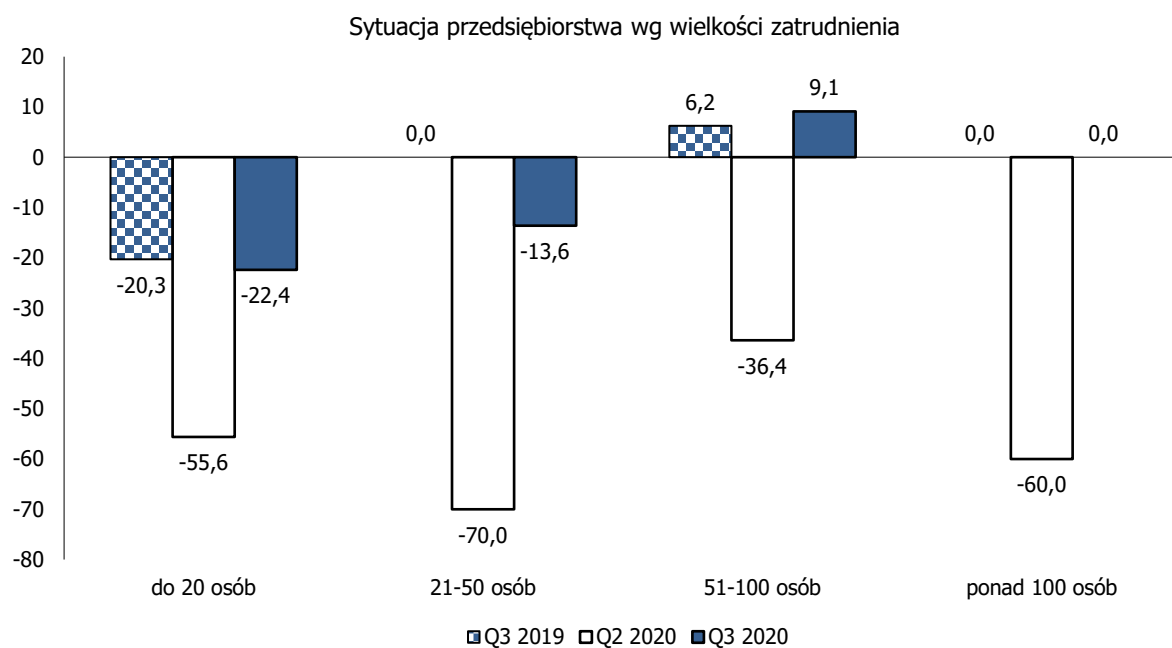
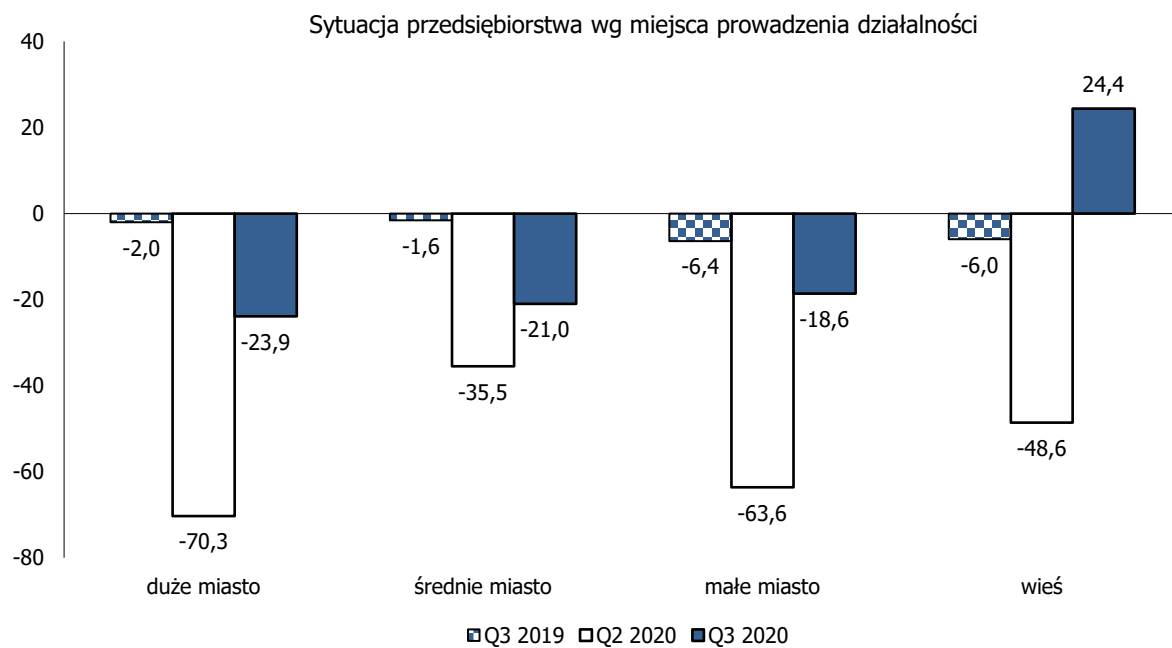
SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

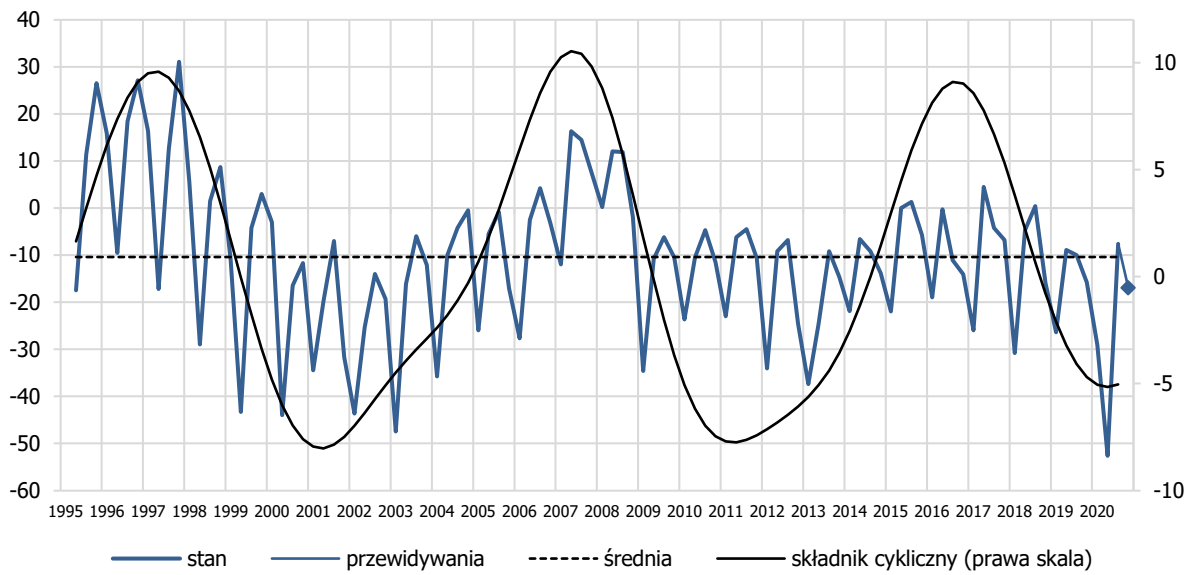
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. poprawa	16,6	9,9	6,1	5,7	24,7	17,9
2. brak zmiany	62,8	62,9	55,3	32,3	41,4	45,7
3. pogorszenie	20,6	27,2	38,5	62,0	33,9	36,4
saldo (1.-3.)	-4,0	-17,3	-32,4	-56,3	-9,2	-18,5

Sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

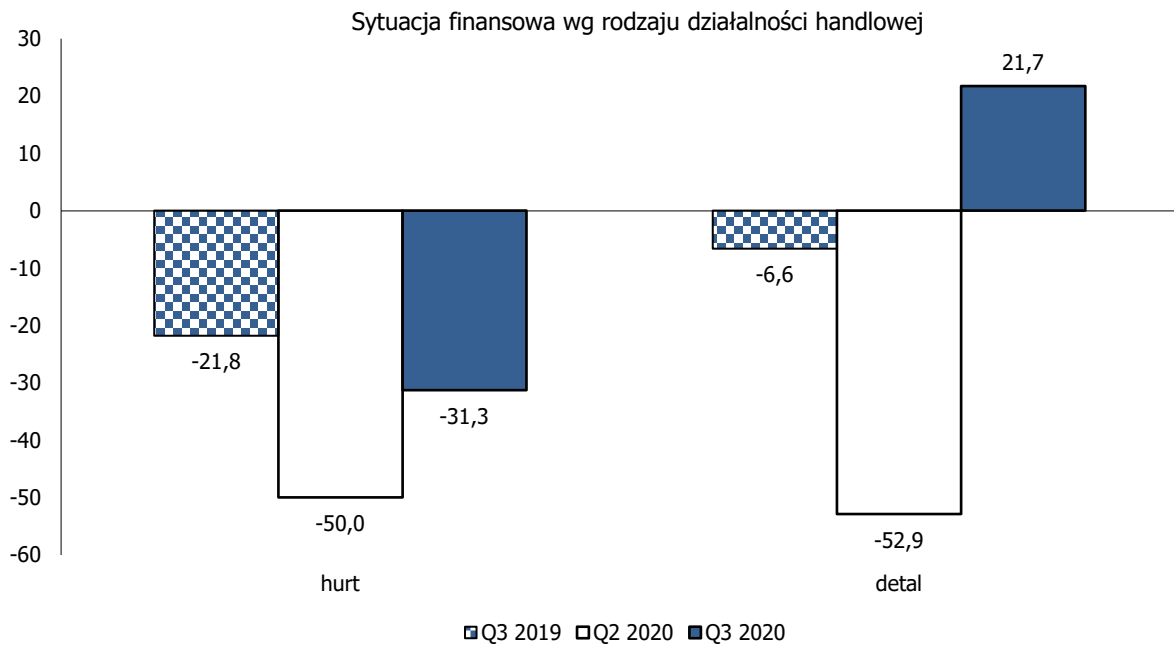

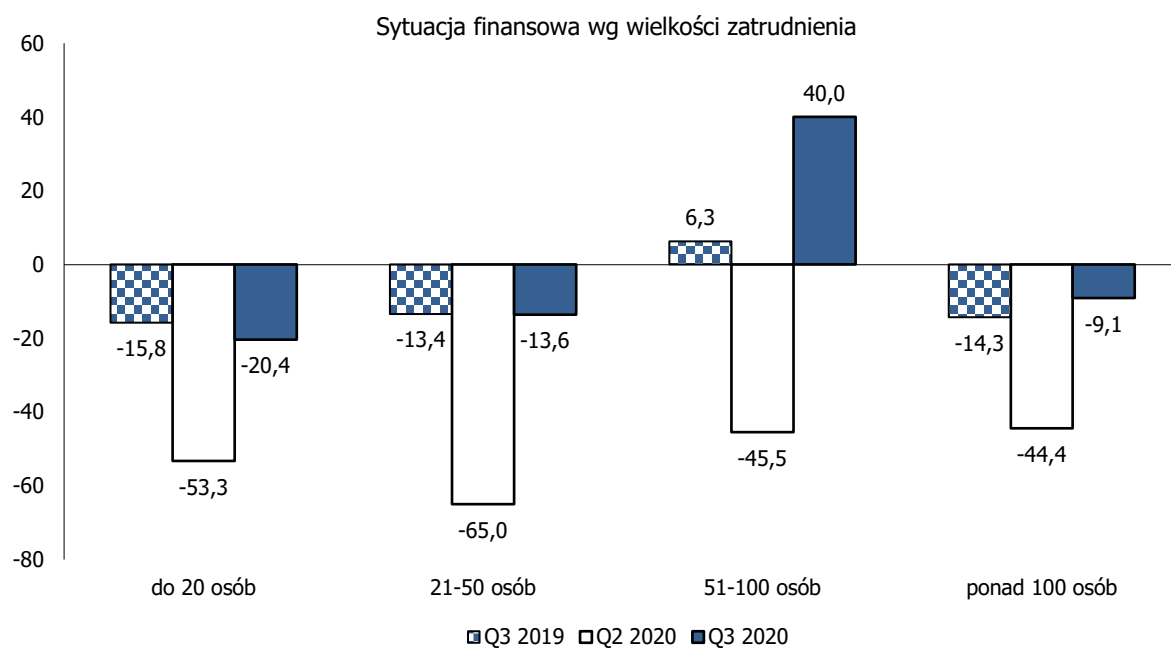
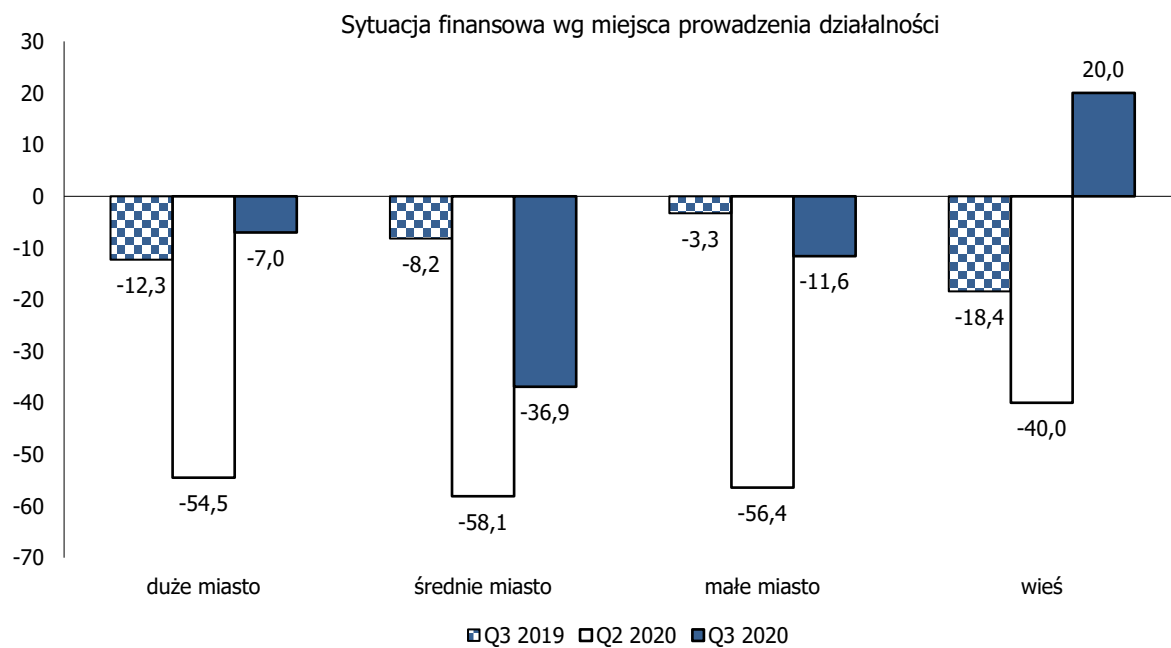

SYTUACJA FINANSOWA

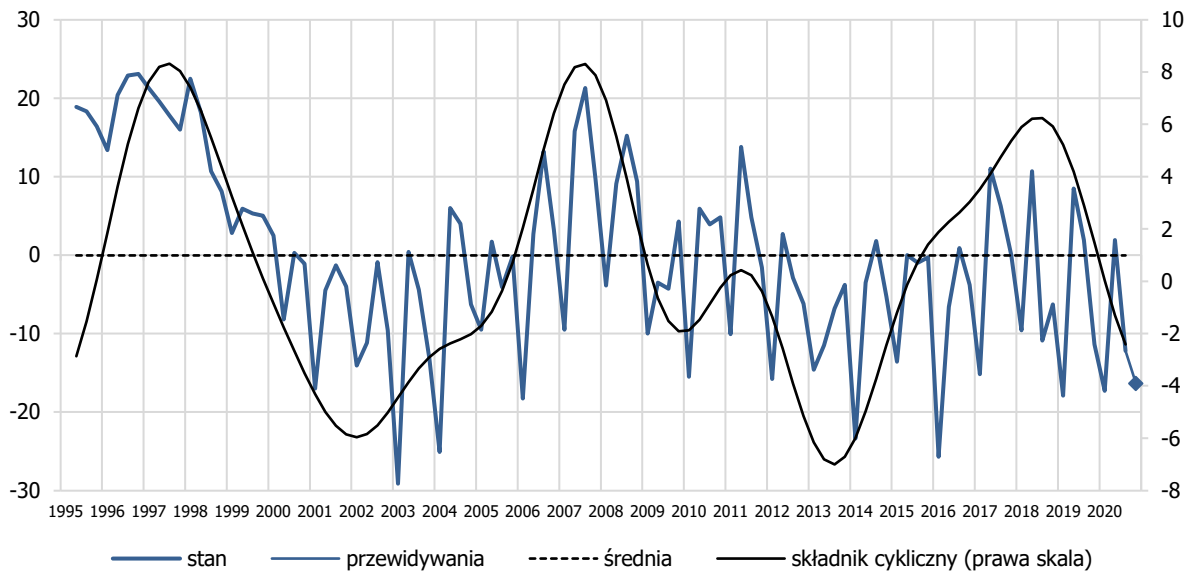

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. poprawa	17,6	10,9	6,1	3,2	23,4	16,5
2. brak zmiany	54,8	62,4	58,7	40,9	45,6	50,0
3. pogorszenie	27,6	26,7	35,2	55,8	31,0	33,5
saldo (1.-3.)	-10,0	-15,8	-29,1	-52,6	-7,6	-17,0

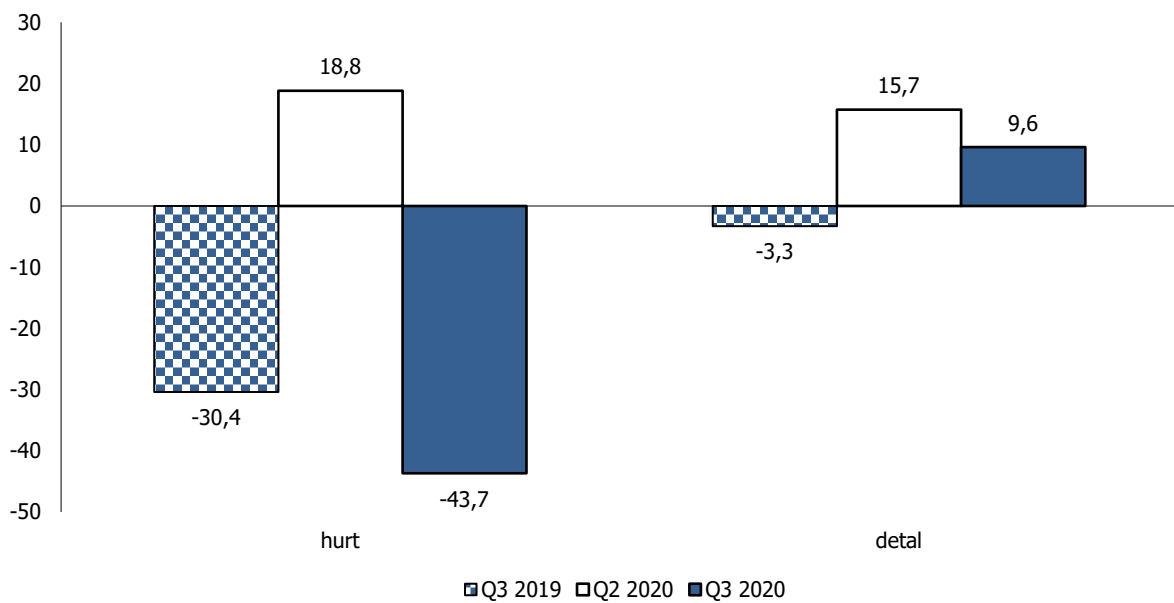

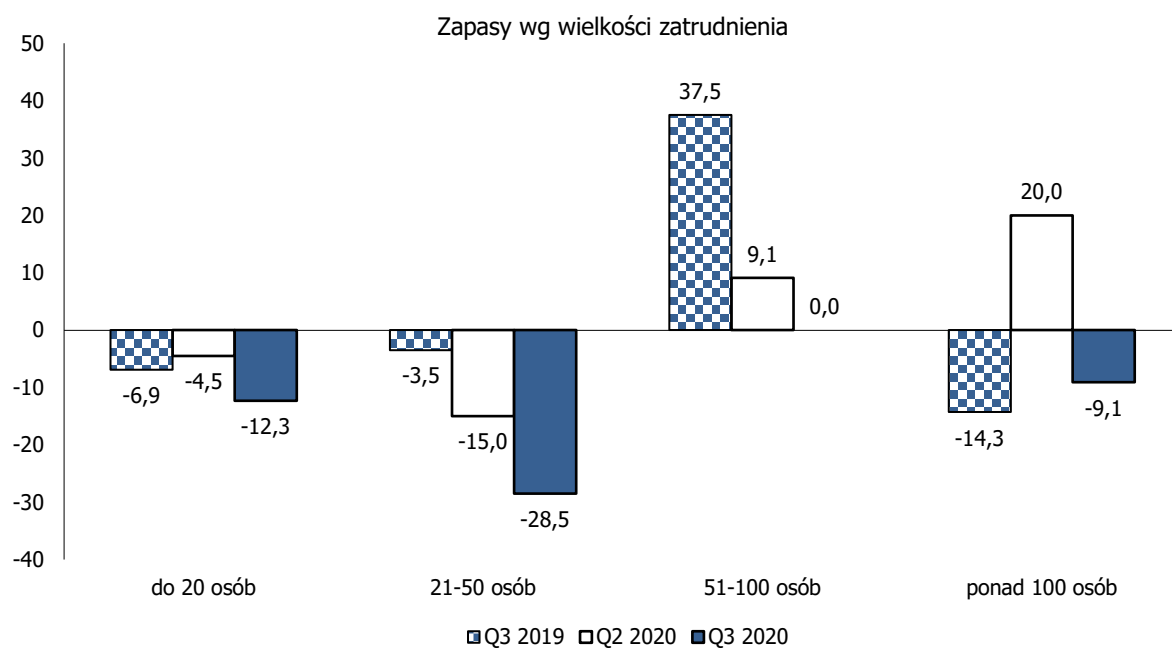
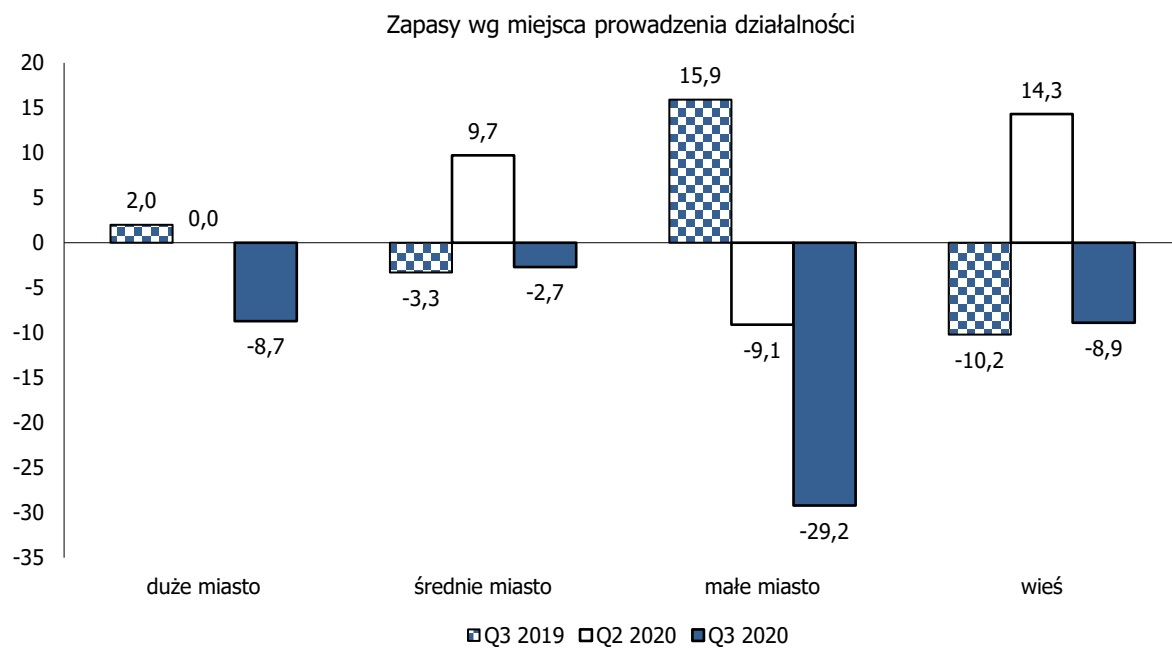
ZAPASY

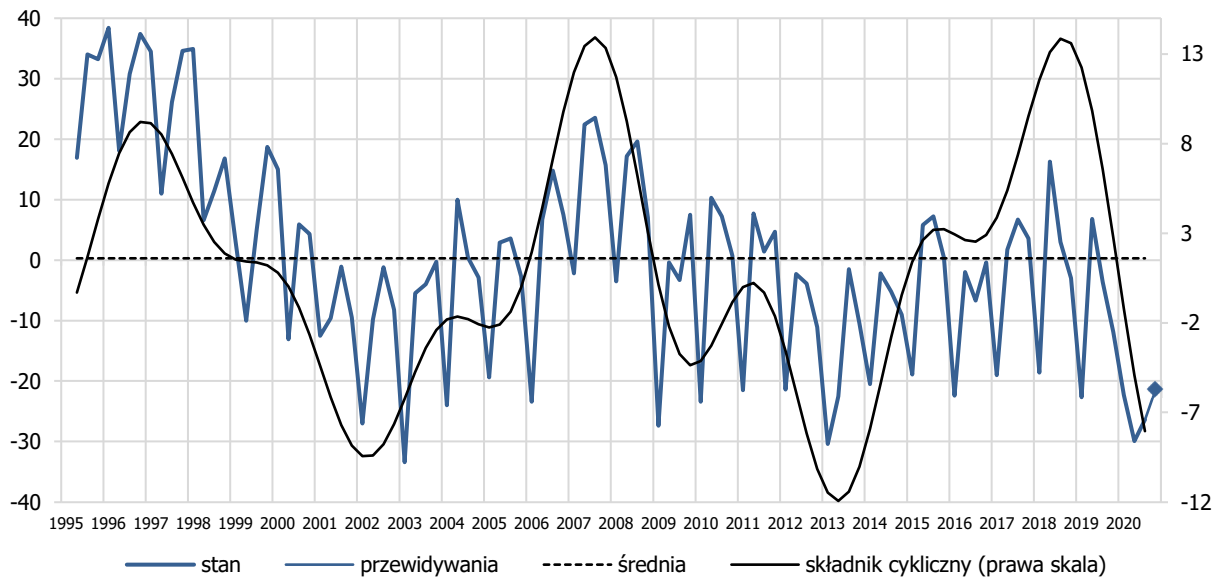
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	21,4	11,4	14,0	17,7	14,5	5,8
2. brak zmiany	59,1	65,8	54,7	66,5	58,7	71,9
3. spadek	19,5	22,8	31,3	15,8	26,7	22,2
saldo (1.-3.)	1,9	-11,4	-17,3	1,9	-12,2	-16,4

Zapasy wg rodzaju działalności handlowej

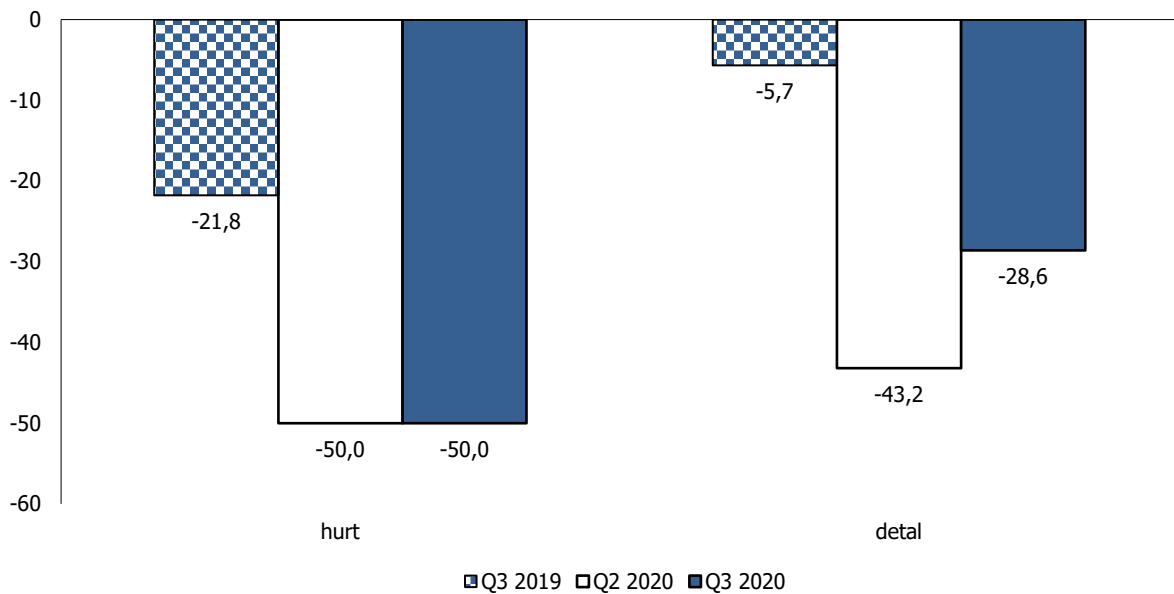

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

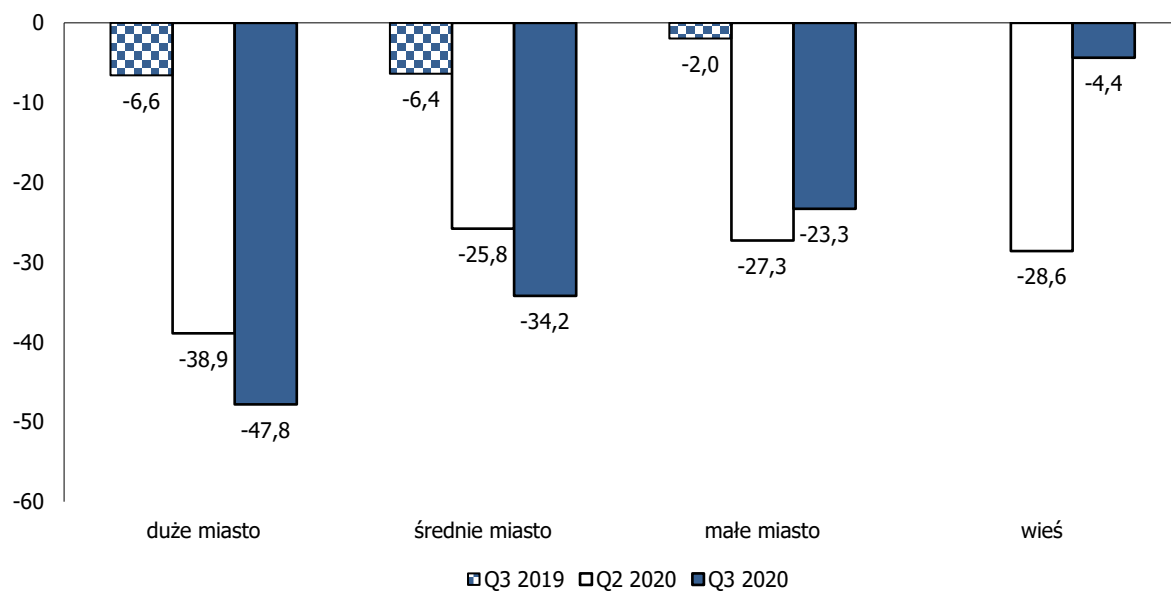

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	19,4	8,5	9,1	10,2	6,9	8,7
2. brak zmiany	57,7	71,1	59,4	49,7	59,8	61,3
3. spadek	23,0	20,4	31,4	40,1	33,3	30,1
saldo (1.-3.)	-3,6	-11,9	-22,3	-29,9	-26,4	-21,4

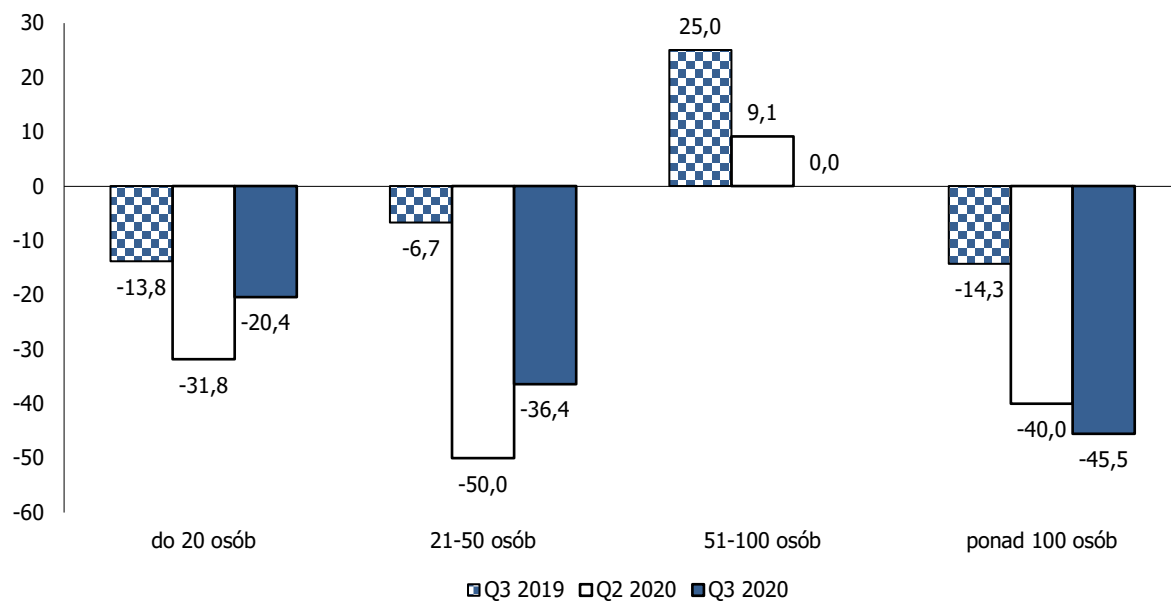
Zakupy od dostawców krajowych wg rodzaju działalności handlowej

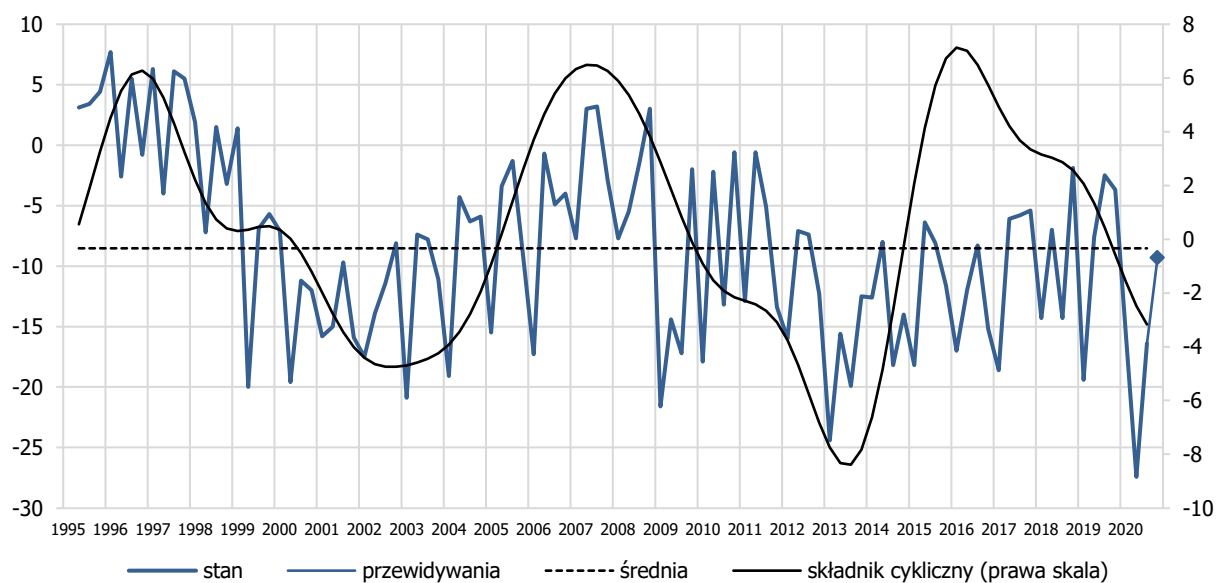
Zakupy od dostawców krajowych wg miejsca prowadzenia działalności

Zakupy od dostawców krajowych wg wielkości zatrudnienia

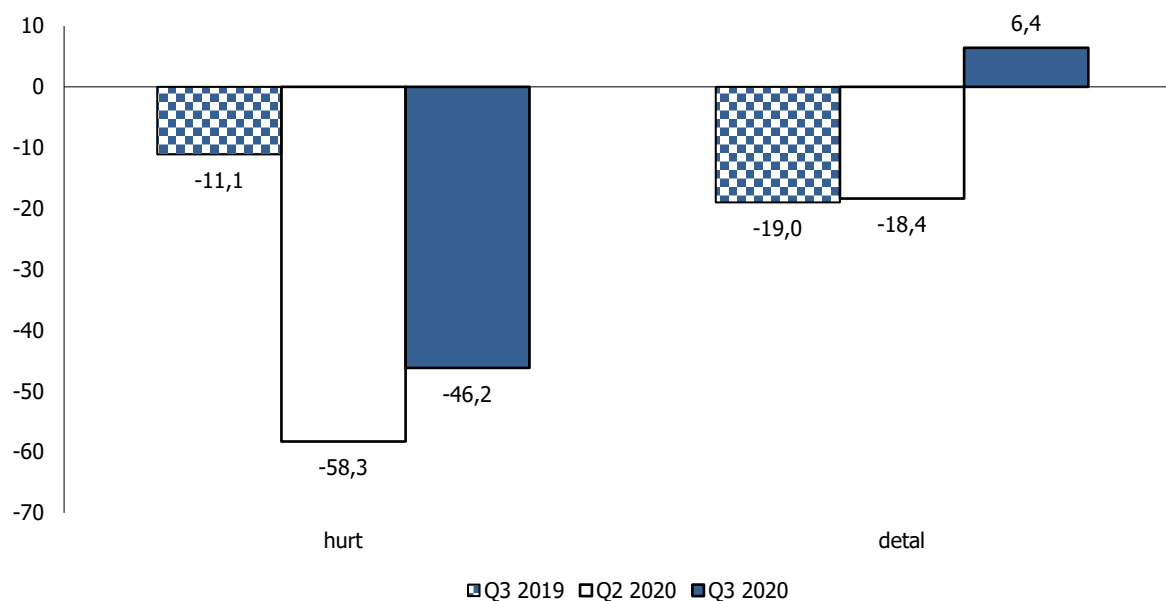

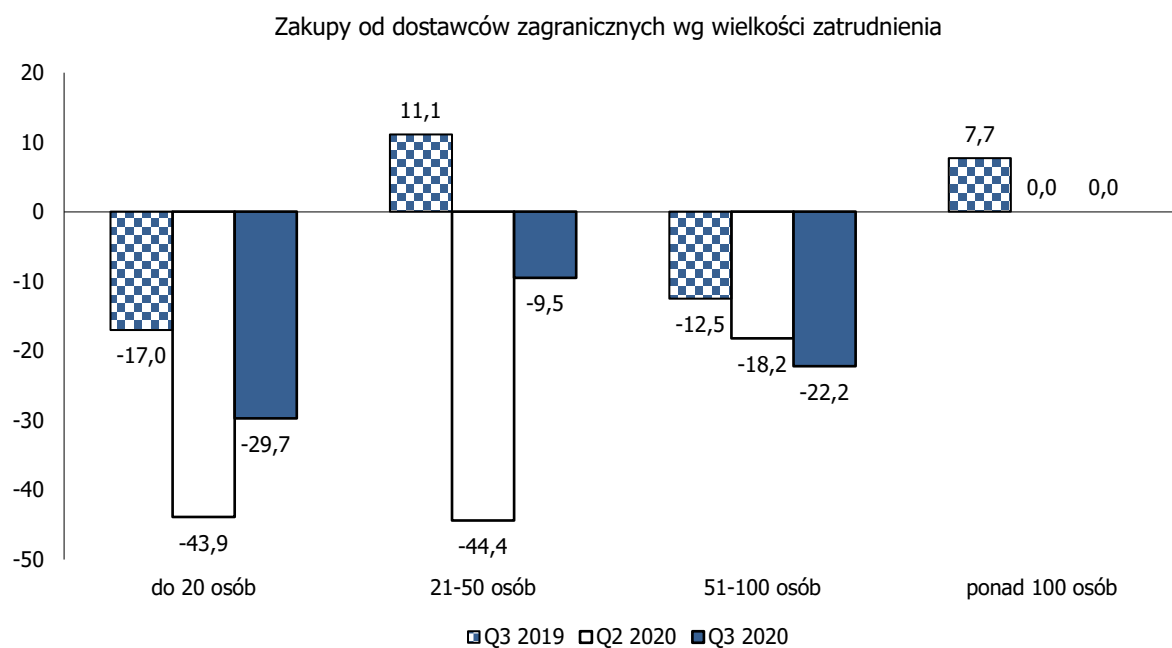
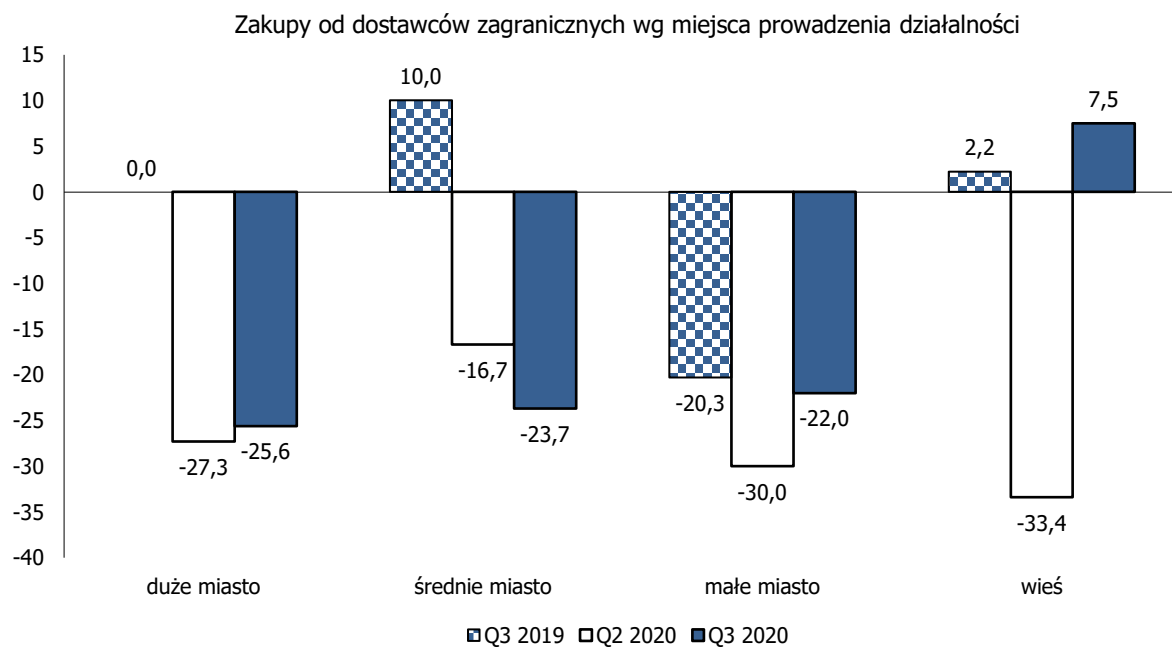
ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

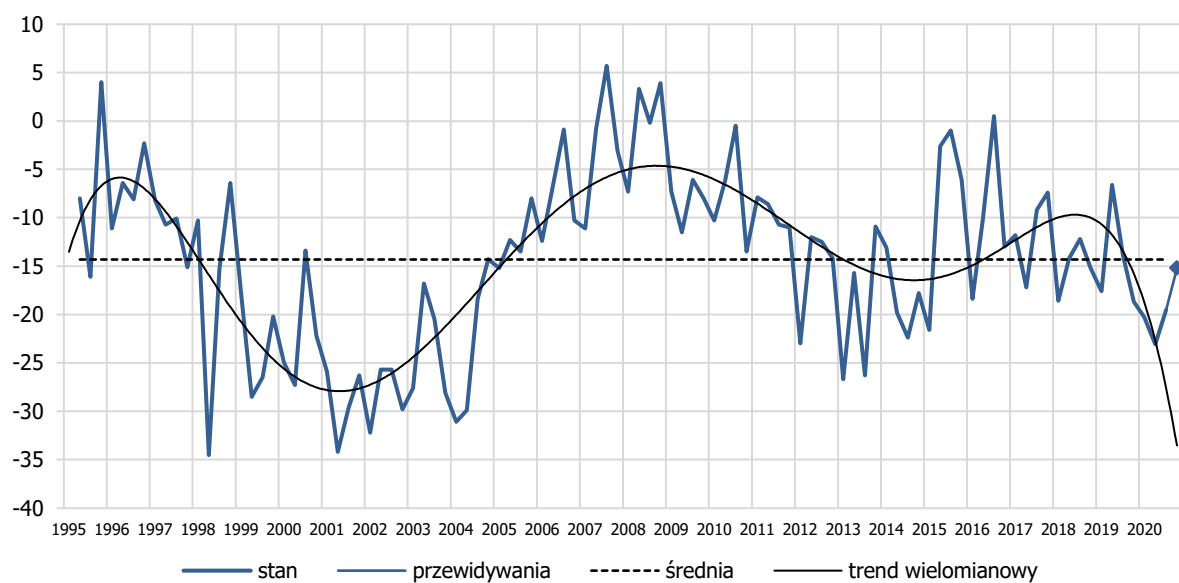
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	13,0	10,1	4,2	7,5	7,5	6,8
2. brak zmiany	71,5	76,2	76,0	57,5	68,6	77,0
3. spadek	15,5	13,8	19,8	34,9	23,9	16,1
saldo (1.-3.)	-2,5	-3,7	-15,6	-27,4	-16,4	-9,3

Zakupy od dostawców zagranicznych wg rodzaju działalności handlowej

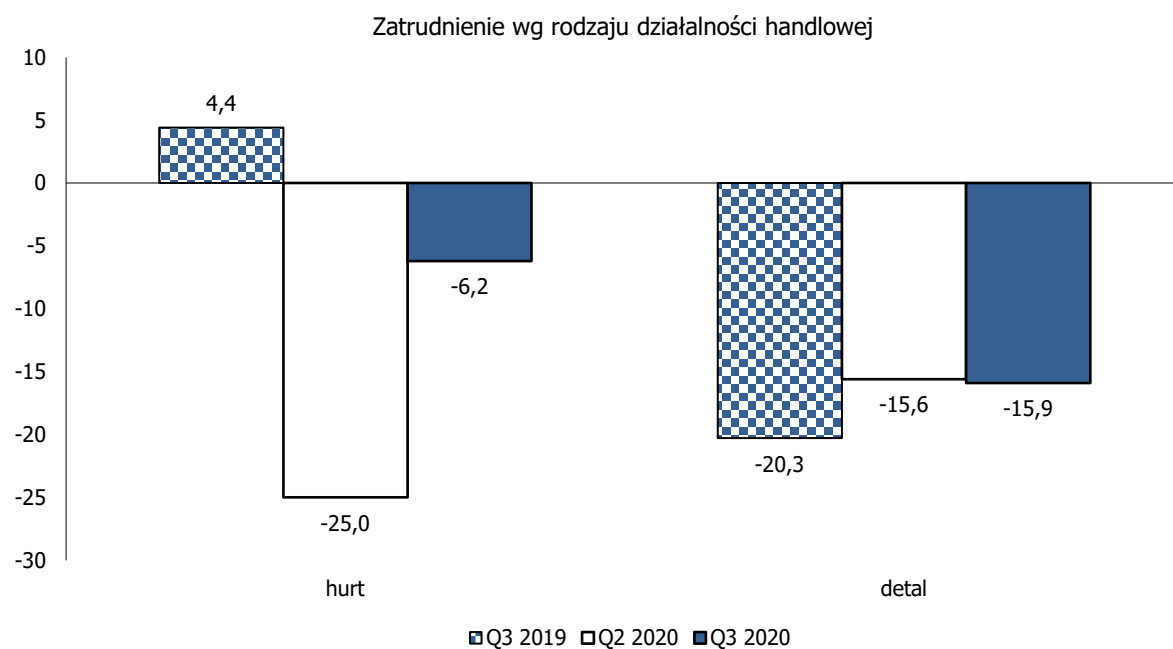

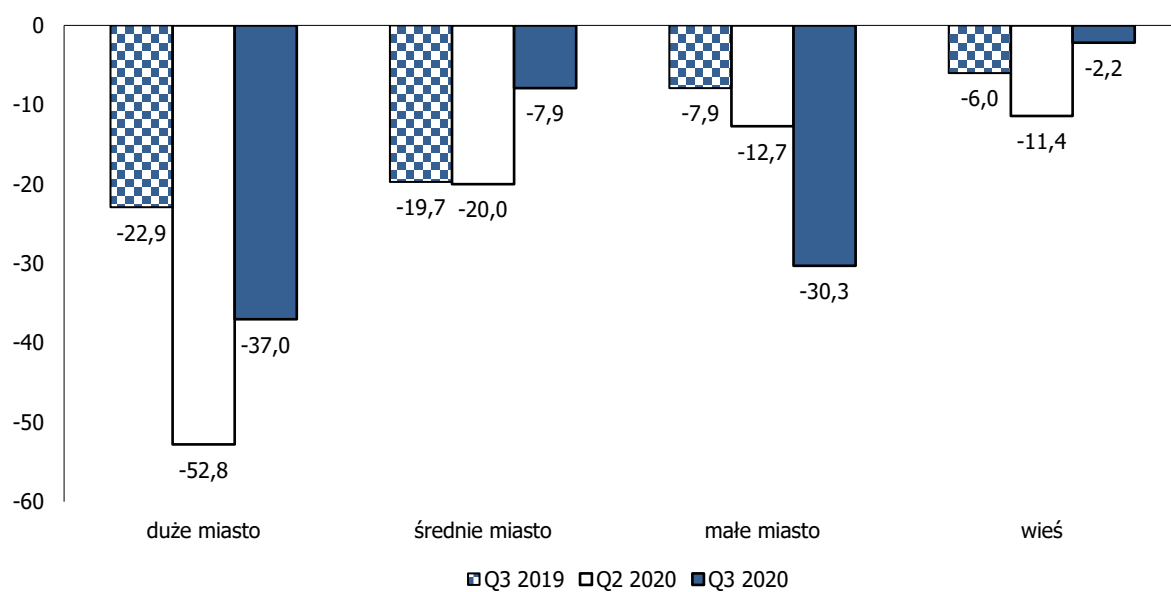
ZATRUDNIENIE

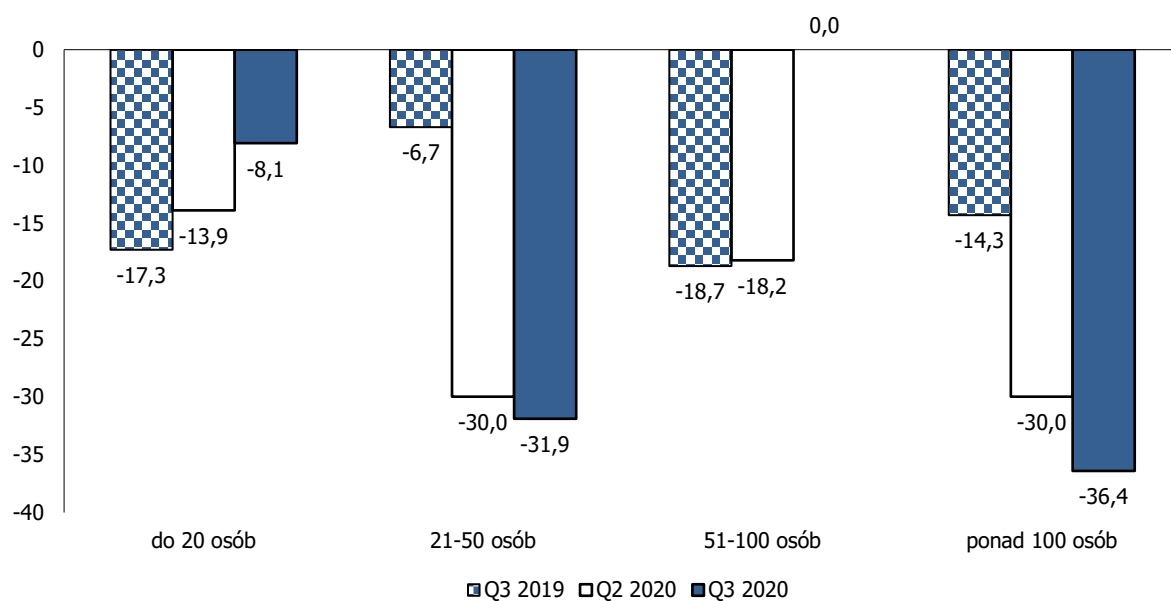
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	6,8	7,6	6,7	1,3	5,2	2,3
2. brak zmiany	72,5	66,2	66,3	74,4	70,1	80,2
3. spadek	20,7	26,3	27,0	24,4	24,7	17,5
saldo (1.-3.)	-13,9	-18,7	-20,3	-23,1	-19,5	-15,2

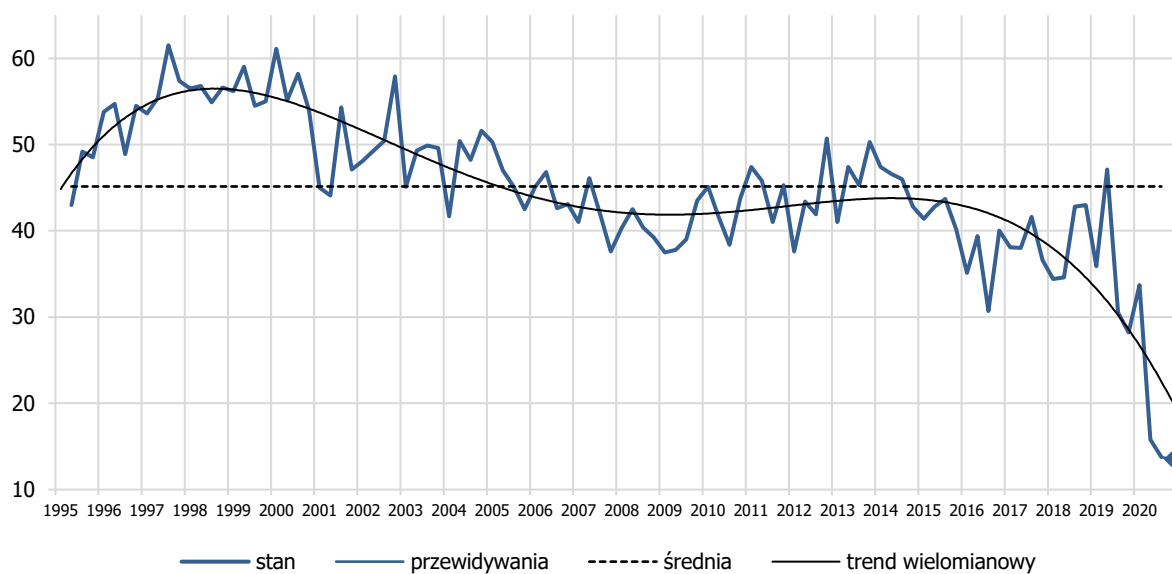
Zatrudnienie wg miejsca prowadzenia działalności

Zatrudnienie wg wielkości zatrudnienia

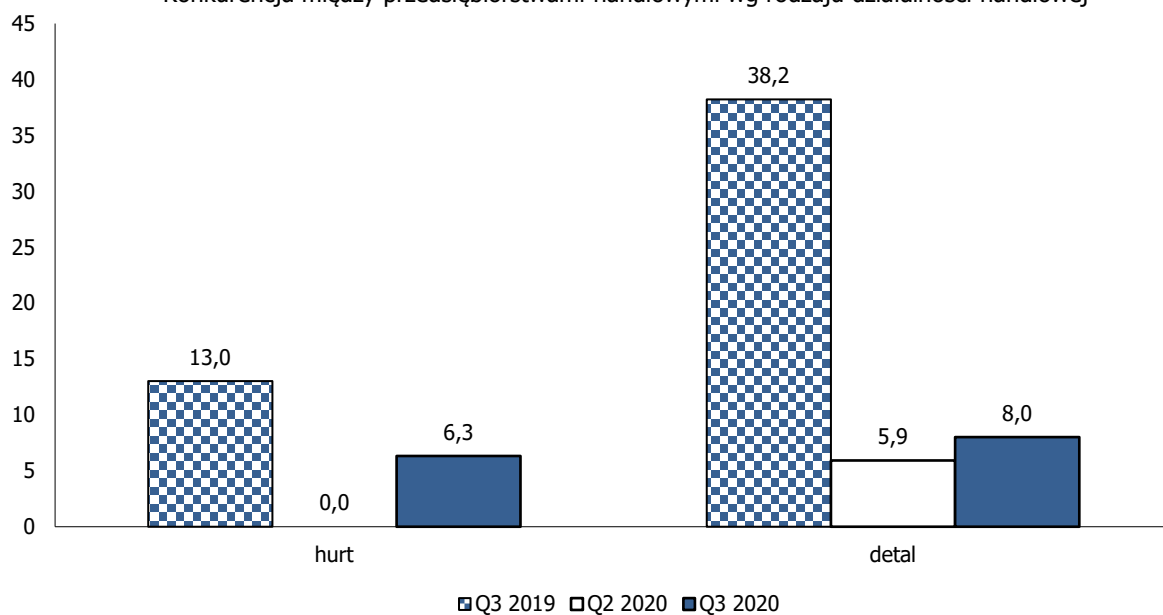

KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

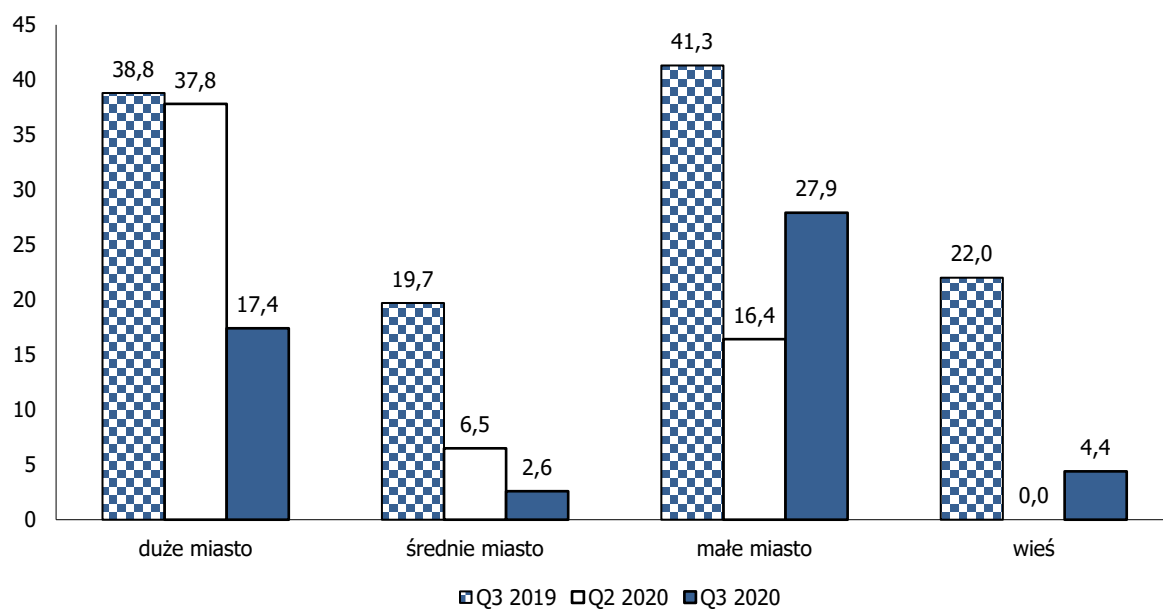

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	30,9	31,2	35,4	19,6	16,1	18,0
2. brak zmiany	68,6	65,8	62,9	76,6	81,6	77,5
3. spadek	0,4	3,0	1,7	3,8	2,3	4,5
saldo (1.-3.)	30,5	28,2	33,7	15,8	13,8	13,5

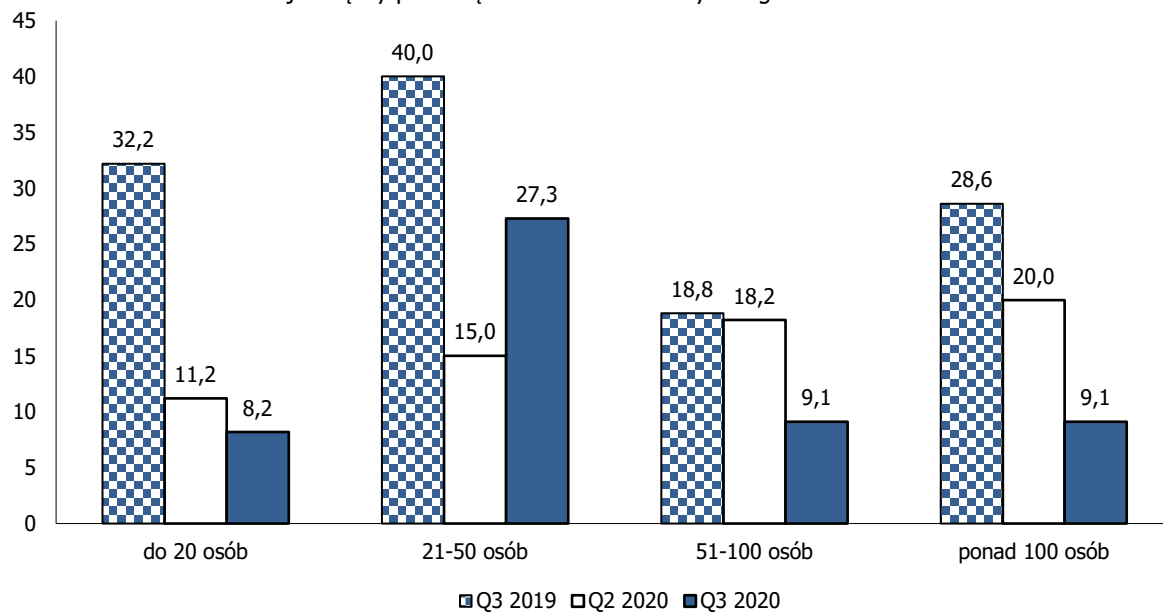
Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg rodzaju działalności handlowej

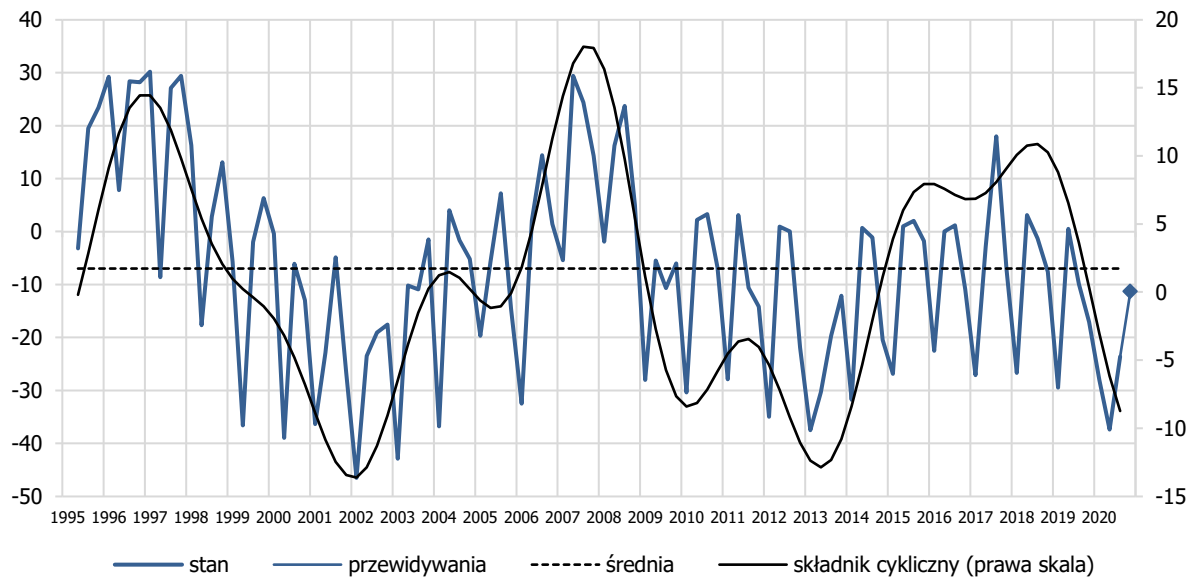
Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg miejsca prowadzenia działalności

Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg wielkości zatrudnienia

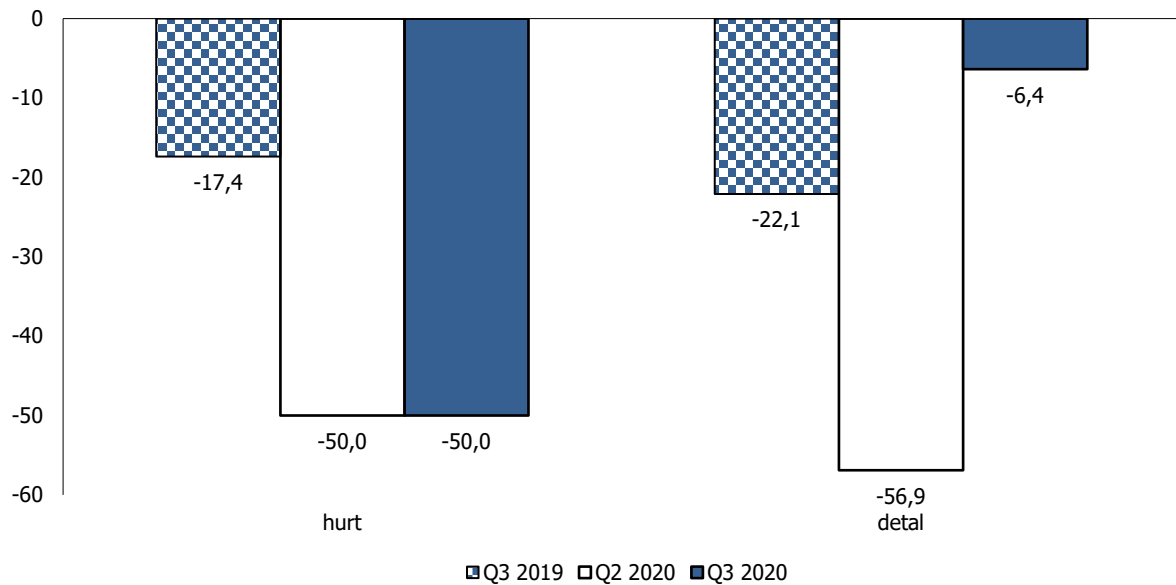

WOLUMEN SPRZEDAŻY

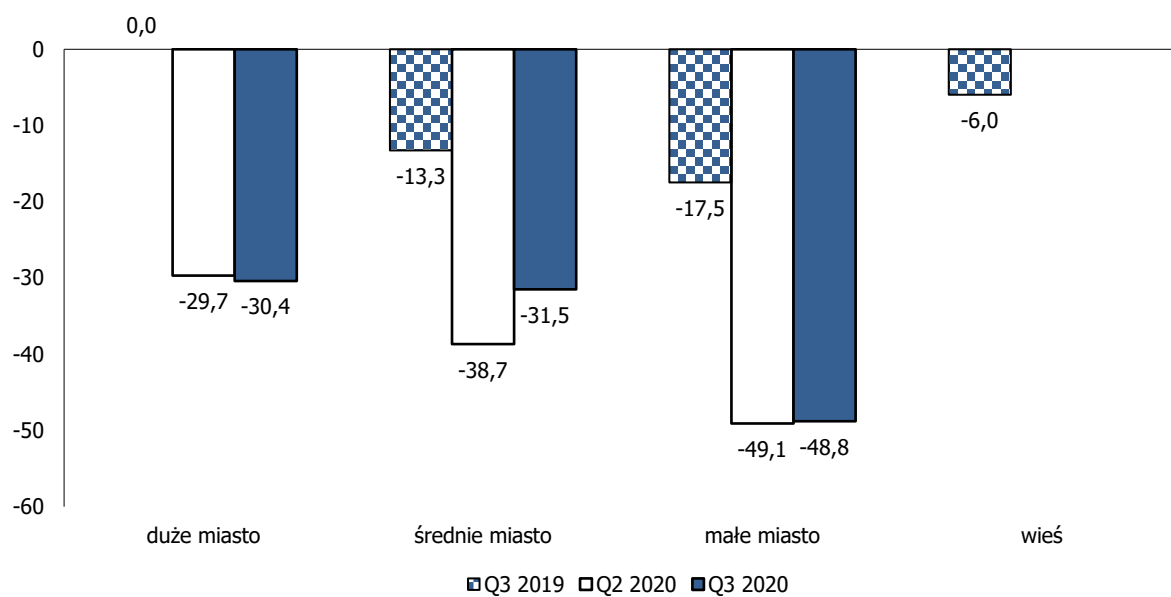

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	18,5	16,1	12,8	13,9	20,1	17,5
2. brak zmiany	53,2	50,8	46,4	34,8	36,2	53,7
3. spadek	28,4	33,2	40,8	51,3	43,7	28,8
saldo (1.-3.)	-9,9	-17,1	-28,0	-37,4	-23,6	-11,3

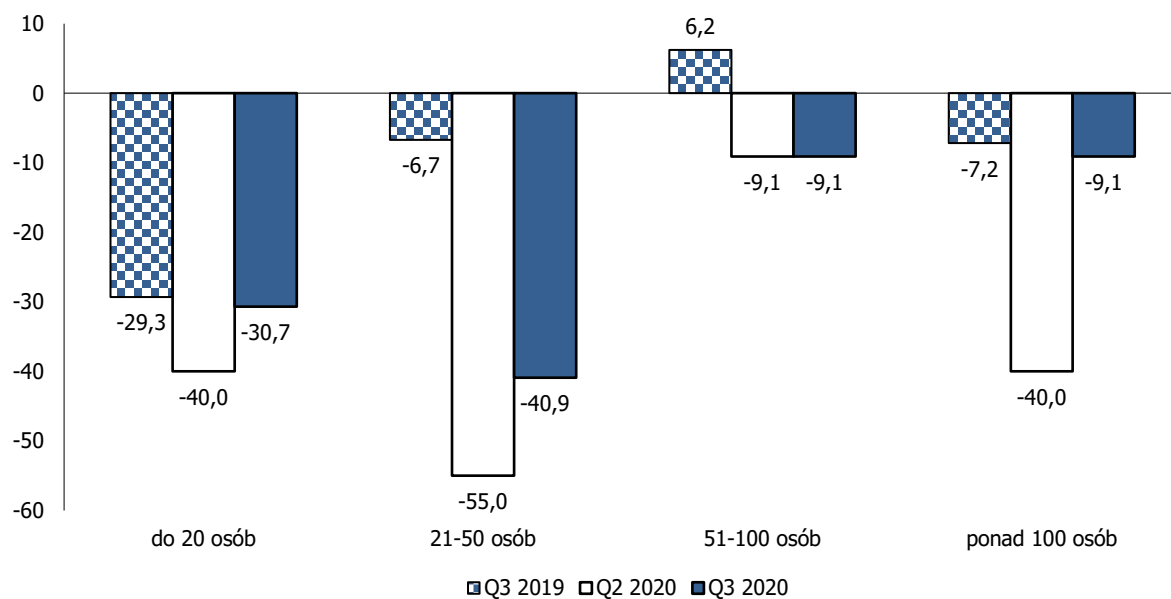
Wolumen sprzedaży wg rodzaju działalności handlowej

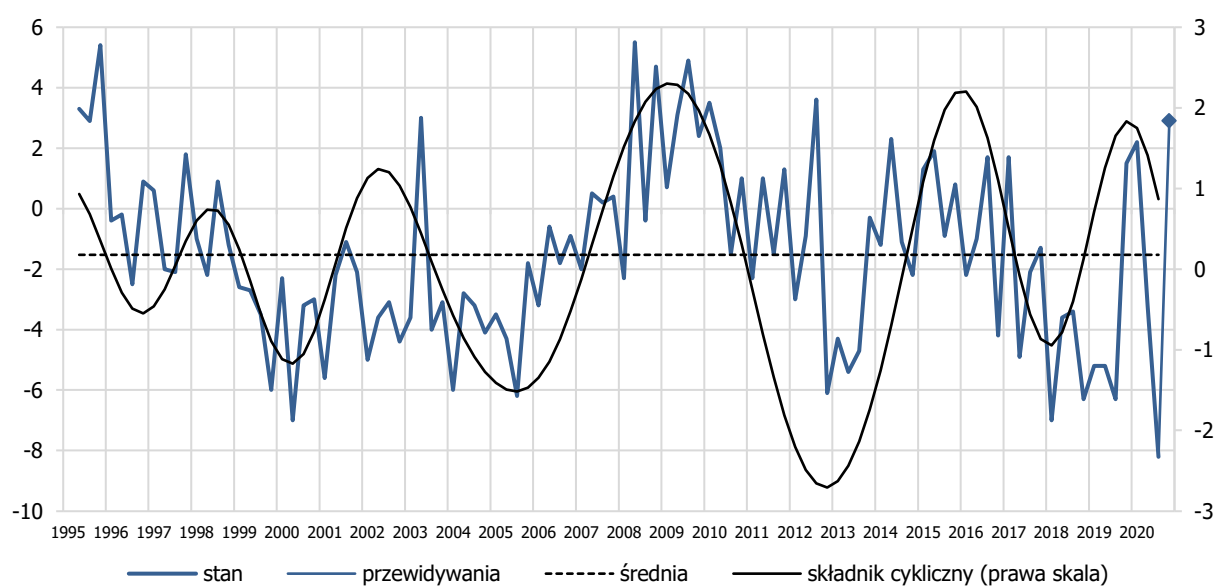
Wolumen sprzedaży wg miejsca prowadzenia działalności

Wolumen sprzedaży wg wielkości zatrudnienia

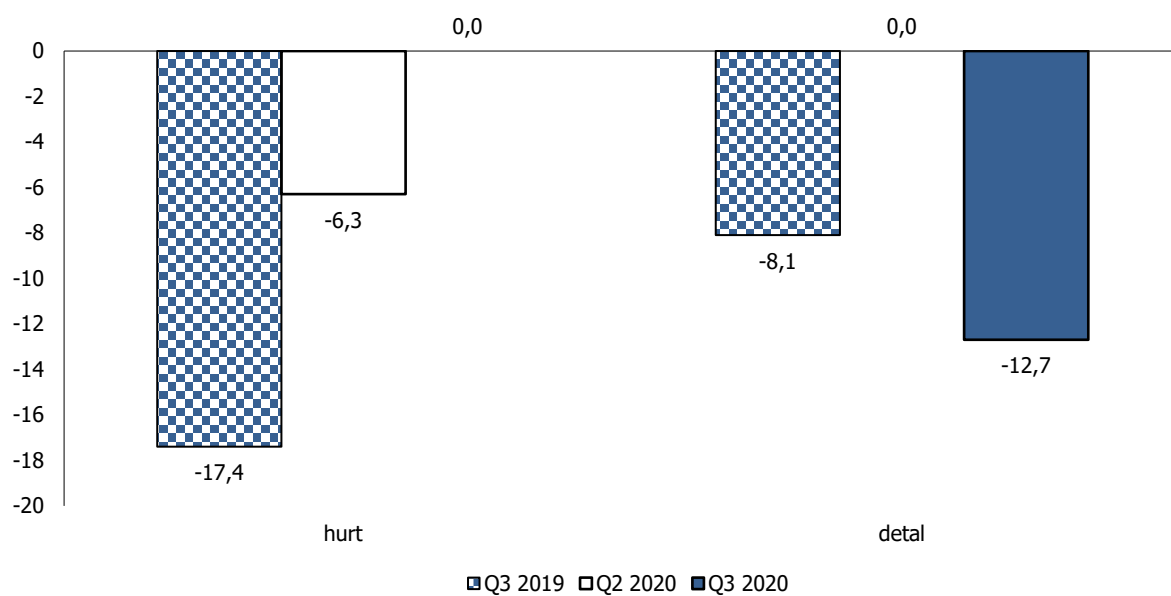

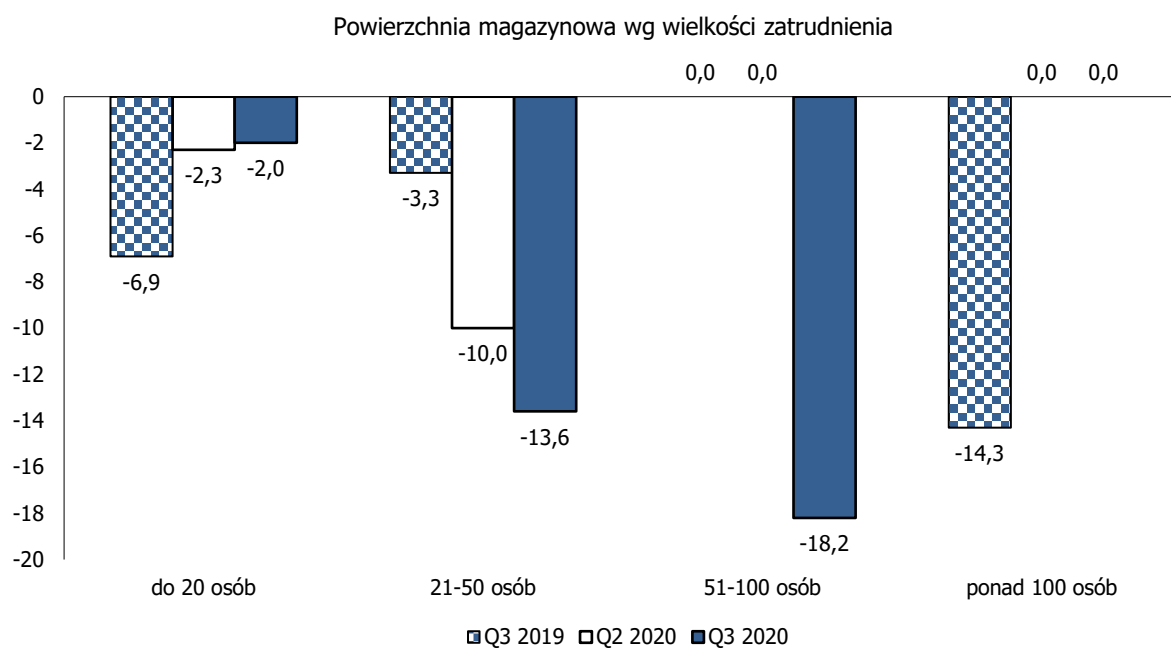
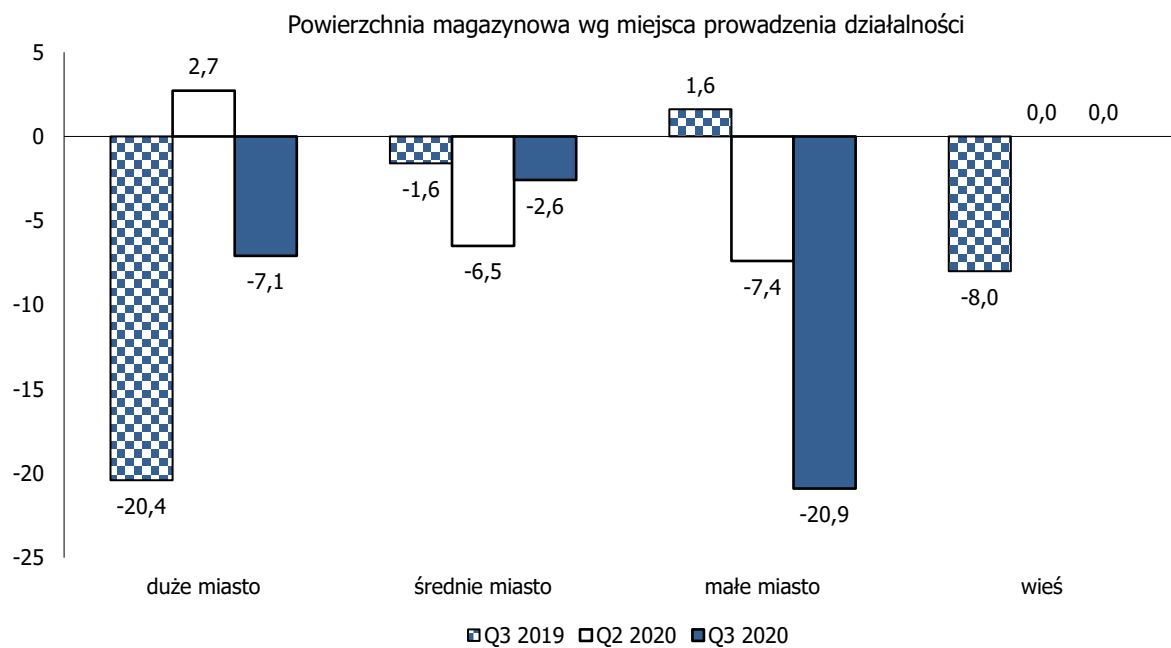
POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

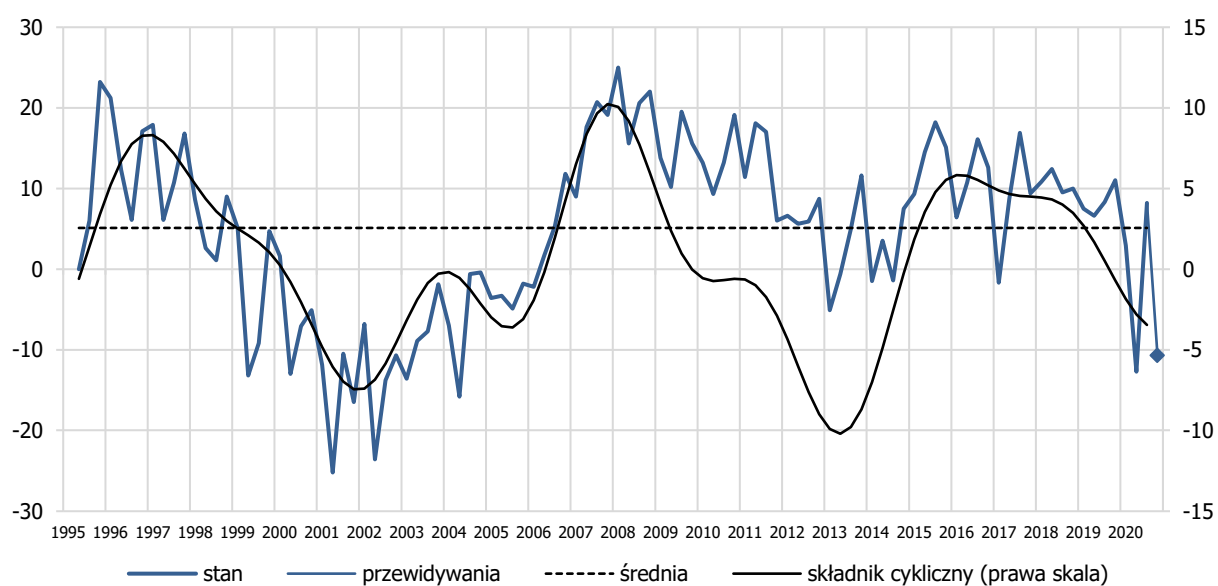
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. wzrost	0,5	4,5	5,0	1,3	0,0	7,5
2. brak zmiany	92,8	92,6	92,2	94,2	91,8	87,9
3. spadek	6,8	3,0	2,8	4,5	8,2	4,6
saldo (1.-3.)	-6,3	1,5	2,2	-3,2	-8,2	2,9

Powierzchnia magazynowa wg rodzaju działalności handlowej

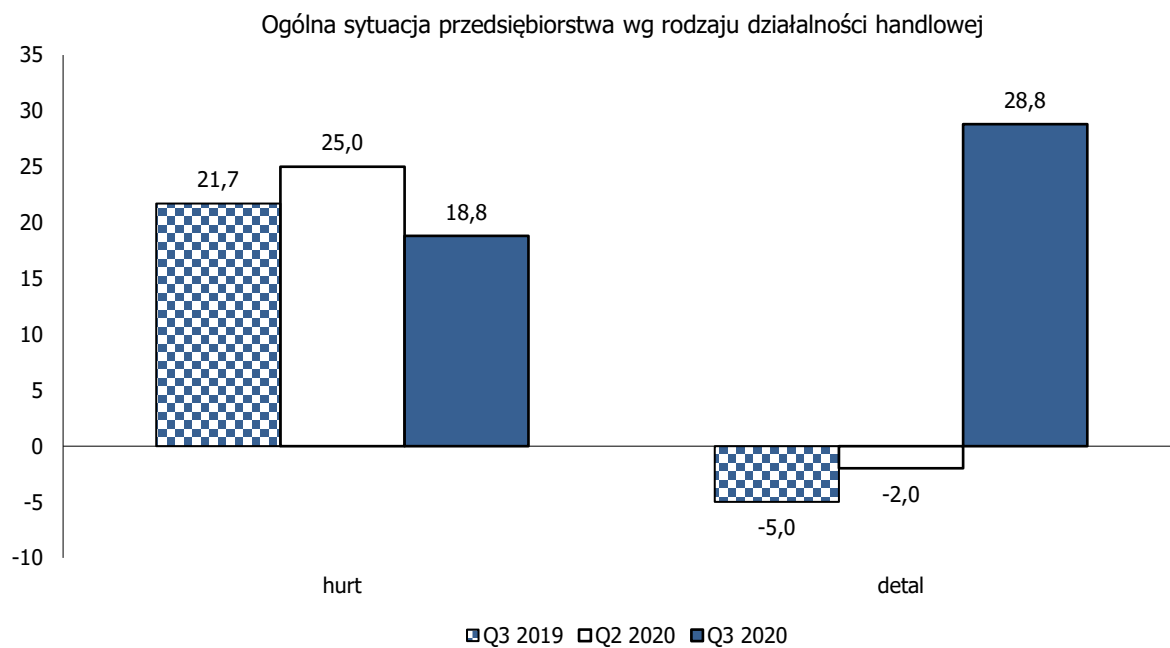

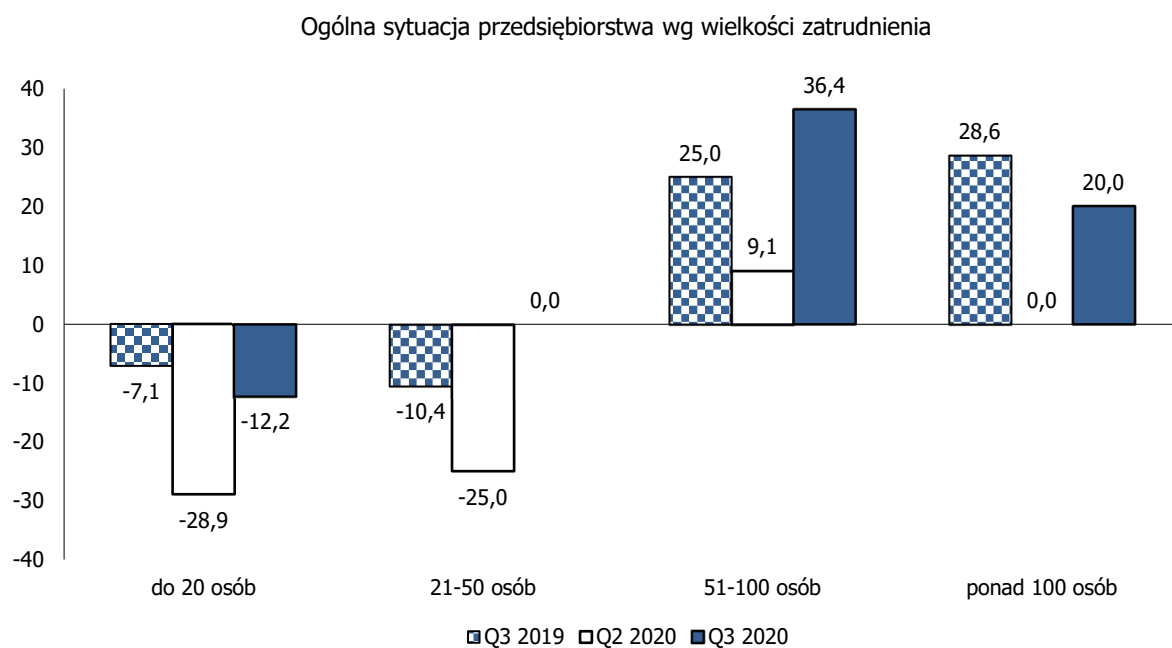
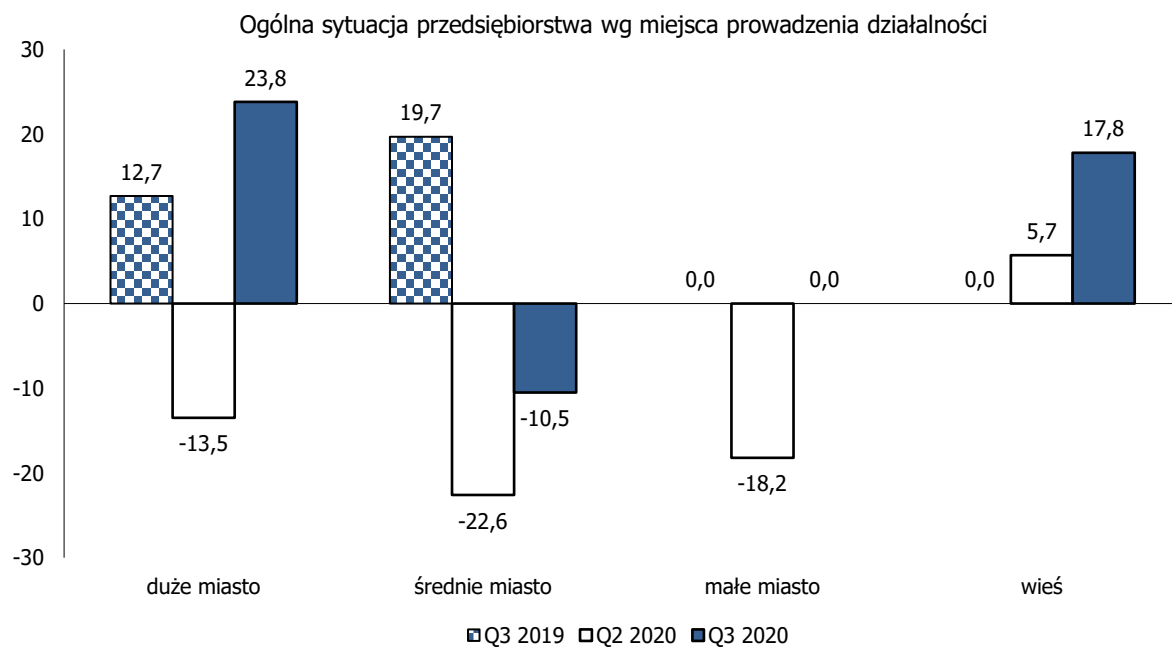

OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	przewidywania
1. dobra	19,3	21,6	20,6	9,5	22,9	11,9
2. średnia	69,7	67,8	61,7	68,4	62,4	65,5
3. słaba	11,0	10,6	17,7	22,2	14,7	22,6
saldo (1.-3.)	8,3	11,0	2,9	-12,7	8,2	-10,7

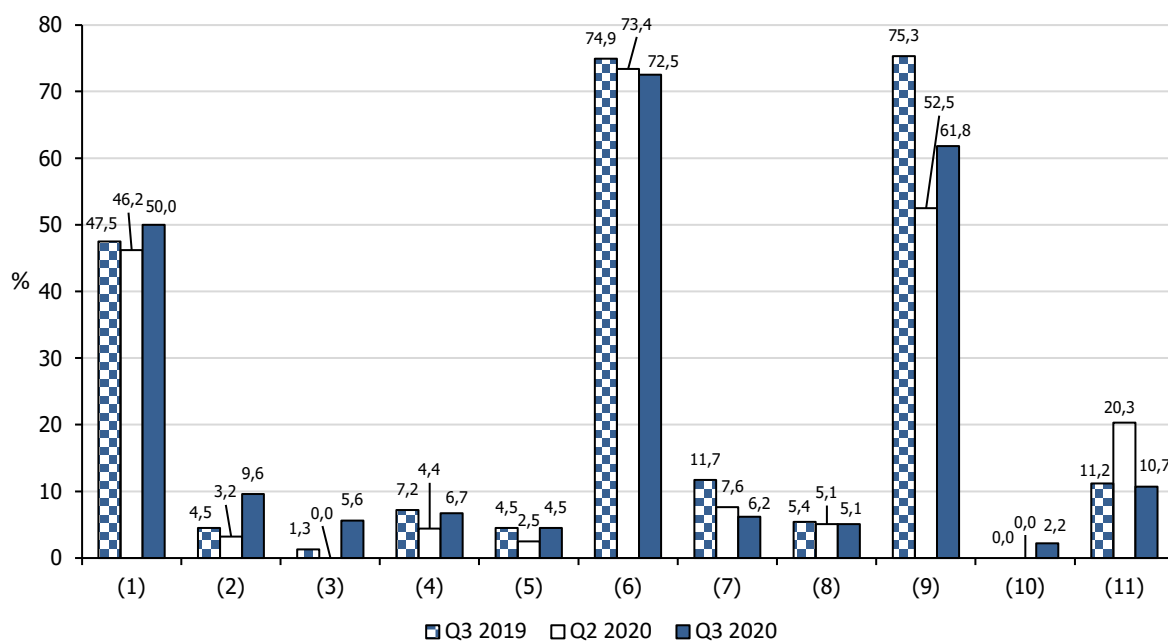

CENY TOWARÓW

	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020
1. wzrost	62,2	54,5	65,0	54,4	59,6
o więcej	25,6	19,5	32,2	32,3	21,4
o tyle samo	25,6	23,5	16,7	6,3	23,7
o mniej	11,0	11,5	16,1	15,8	14,5
2. brak zmiany	32,9	38,5	29,3	38,6	34,1
3. spadek	5,0	7,0	5,7	7,0	6,4
saldo (1.-3.)	57,2	47,5	59,3	47,4	53,2

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

Business situation in the trade sector improved in the 3rd quarter of 2020. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly increased by 24 pts to -4.8 pts, and is now 3.3 pts down from the respective year 2019 figure and 3.9 pts down from the third-quarters' average over the last ten years (which amounts to -0.9 pts). The confidence indicator and the balances of: traders' general and financial situation, purchases of (domestically- and foreign-produced) goods and employment grew. The surveyed firms assessed their general economic situation as good. They expect their trading activity to diminish over the next two quarters.